DE

# CODICIBVS PROPERTIANIS

---

DISSERTATIO PHILOLOGICA

QVAM SCRIPSIT

AD SVMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORVM IENENSIVM ORDINE

RITE IMPETRANDOS

**RICARDVS SOLBISKY**

VIMARIENSIS

---

LIPSIAE

TYPIS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXII

VIRO · AMPLISSIMO

HERMANNO · RASSOW

PRAECEPTORI · CARISSIMO

HAS · STVDIORVM · PRIMITIAS · VENERABVNDVS · OFFERT

SCRIPTOR

De codicibus Propertianis quaestiones proponentem quamquam uix deerunt, qui in re certa atque explorata operam et oleum, ut aiunt, perdidisse me existiment, tamen a uero non aberrare mihi uideor, si iis, quae Fridericus Leo (Mus. Rhen. nou. XXXV p. 431—447) et C. Brandtius (Quaest. Prop., Berol. 1880) disseruerunt, rem nondum eo esse perductam contendo, ut ampliore disputatione totam quaestionem amplecti prorsus esset superuacaneum. Sed ut altius repetam, quomodo uiri docti in Propertii carminibus recensendis emendandisque progressi sint, primus summopere laudandus est Lachmannus, quod ex ingenti codicum mole duos elegit, in quibus textus restituendi fundamentum positum esse uoluit, Groninganum et Neapolitanum. Atque ita quidem iis usus est, ut primum locum attribueret Groningano (cf. praef. p. IX): quem secutus est Hertzbergius. Sed iam Keilius (Obseruat. critic. in Prop., Bonnae 1843) interpolatum esse hunc librum haud paucis locis et parem Neapolitano auctoritatem uindicandam demonstrauit, quam rem commenticiis quibusdam uersuum complementis detectis firmauit Hauptius (Indic. lect. hib. a. 1854, aest. 1856 = Opusc. II p. 52sqq., p. 101sqq.). Omnem deinde fidem membranis Groninganis detrahere conatus est Heimreichius (Quaest. Prop., Bonnae 1863) ita, ut quotquot uersus uel uersuum particulae abessent a Neapolitano, extarent in Groningano, ea fraude conficta esse contenderet, qua de sententia persuasit Grummio (De codd. Prop. Groning. et Neap., Auric. 1869), qui et ipse unum esse sequendum Neapolitanum statuit. Tum rursus contra nixi Luetjohann (Commentatt. Prop., Kiliae 1869), qui intra libri V (IV) fines se continet, et Heydenreichius (Quaest. Prop. 1875), cum extarent haud paucae Groningani lectiones, quas ab interpolatoribus profectas esse statui non posset, huius libri auctoritatem posthabendam Neapolitano nec tamen prorsus spernendam esse uoluerunt. Huic iudicio subscribit fere Luc. Muellerus praef. p. VI. — Denique Baehrensius, quia satis mediocrem esse librum Neapolitanum nec magis interpolationibus uacuum quam reliquos foedis

Italorum commentis inquinatos putabat, aliis codicibus in lucem protractis nouum, ut ita dicam, iecit fundamentum artis criticae in Propertio exercendae. Ac discedunt libri, quos adhibuit, in duas familias, quarum prior conformatur his:

A = cod. Vossianus saeculi XIV, qui pertinet usque ad II 1, 63. Notus erat iam Burmanno, qui eum Vossianum secundum designat. F = cod. Laurentianus saeculi XV ineuntis, qui totum exhibet Propertium. Plurimae emendationes partim ex altera familia partim aliunde petitae uel supra lineas uel in margine adscriptae sunt a manu paulo recentiore.

Altera familia his constat codicibus: V = cod. Ottoboniano-Vaticanus saeculi XIV exeuntis. In hoc idem factum est atque in F: correctus est et ita quidem, ut non solum in marginibus interque lineas nouae lectiones adderentur, sed etiam erasis pristinis scripturis in uerborum contextum reciperentur. Vbi autem manus prima incerta est, quid antiquitus exaratum fuerit, indicat D = cod. Dauentriensis saeculi XV ineuntis; incipit a I 2, 14, cum in initio una scheda perierit.

Codices igitur DV ex uno eodemque fonte profectos propriam conformare familiam, quae alteri opposita sit, Baehrensius monet. De ratione autem, quae inter eas intercedat et de earum auctoritate haec profert prolegg. p. VII: 'Nimirum quidquid in multis scripturis dissentiunt, in omnibus tamen grauioribus rebus fideliter concordant conspirantque, suntque discrepantiae tales, quales existere solent, ubi idem liber a duobus diuersae indolis hominibus describitur'. Atque infra p. XI: 'Et in uniuersum quidem apparatum criticum perlustranti apparet utrique familiae par uindicandum pretium neque esse cur alteram prae altera extollamus'. Sed ne ipse quidem hac in re sibi constat, cum ex. gr. p. XXXII codices D et F optimos dicat, in Misc. Crit. p. 83 AF familiam meliorem. Summum autem est, quod ex his quattuor libris recte adhibitis — neque enim in F et V a manu prima recedendum esse — archetypum esse redintegrandum contendit. Manum enim alteram non solum in F familiae DV lectiones aut in V eas, quas altera stirps proprias haberet, intulisse, sed etiam et in F et in V multas extare secundae manus scripturas ex mera coniectura et temeraria interpolatione profectas. His cum genuinis lectionibus permixtis natos esse codices interpolatos. Quorum primum esse Neapolitanum cum AF cognatum. Praeterea nonnullis locis siue de suo siue ex fonte nobis ignoto temere mutasse illius librarium, ut cauendum esset, ne quid ibi genuinae scripturae forte seruatum esse statueremus.

Hoc nouum textus Propertiani restituendi fundamentum, quod egisse Baehrensius sibi uidetur, funditus euertere summopere studuerunt Frid. Leo (Vindiciae Prop., Mus. Rhen. XXXV p. 431—47), qui breui sed plena argumentatione prorsus nihil ualere libros AFDV demonstrare conatus est, et C. Brandtius (Quaest. Prop. 1880), qui compluribus locis tractatis, ut Neapolitano debitum honorem redderet, operam dedit. Sed quamquam Baehrensium permulta posuisse magis quam argumentis demonstrasse illis libenter concedo, tamen tantum abest, ut artem criticam ad Neapolitanum solum reuocandam aut ad certum finem rem perductam esse mihi persuaserint, ut Baehrensii operis nouitate quasi oppressos nimio illius codicis praestantiam defendendi studio abreptos eos esse et uera cum falsis miscuisse contendam. Cautius rem egit A. Palmerus in editione a. 1880 in lucem emissa, qua ita Neapolitanum secutus est, ut aliorum codicum subsidia non prorsus sperneret; et plura fortasse e Baehrensii libris nouasset, nisi opere fere absoluto huius editio in manus ei uenisset. Simile iudicium Vahlenus (Monatsber. d. Kgl. preuss. Akad. d. Wiss. z. Berl. 1881 Apr. p. 336sq.) facit, cum, etsi codex ille interpolationibus non uacuus sit, tamen eiusmodi esse eius lectiones contendat, ut semper dignae sint, quae diligentissime examinentur.

Itaque cum criticorum sententiae adhuc discrepent et Fr. Leo rem nimis breuiter absoluerit, non acta agere mihi uideor, si totam quaestionem ampliore disputatione retracto et quam maxime fieri potest, sine ira et studio, quid rei sit, demonstro. Atque hanc quidem uiam ingrediar, ut primum, quid de familiae AF fide iudicandum sit, quaeram, deinde tractatis iis potissimum locis, ubi ab altera parte N ab omnibus Libris differt, huius codicis et familiae DV auctoritatem excutiam, ut quinam libri pro fundamento crisis Propertianae habendi sint, in fine disputationis eluceat.

## I. DE FIDE FAMILIAE AF.

1. (A)FN uerum seruauerunt prae DV grauioribus corruptelis aut interpolationibus deformatis.[1]) Amplioris expositionis non indigent hi loci:[2]) I 1, 7 (annis A); 3, 43 (querebar);

1) Inde a II 1, 63 desinit A, ut F unus supersit; indicat autem N consensu suo, quaenam lectiones ad communem illorum codd. fontem redeant. — 2) Sequor Baehrensium in locis enumerandis.

4, 16; 8, 22 (querar); 11, 22; 13, 6; 15, 39; 19, 13; 21, 9 II 1, 75. 51; 6, 2; 9, 43; 12, 19; 14, 5; 18, 31; 19, 4. 26; 20, 11, 21, 13; 23, 10; 29, 10[1]); 31, 10; 34, 85; III 2, 2; 3, 11; 11, 44. 48; 14, 14 (assentior Lachmanno, qui commatis includit 'lauatur' cf. Brandt. p. 12); 15, 45; 18, 20[2]); IV 1, 125 ('Asisi' scribendum uidetur); 2, 63 (nihil nouandum est); 7, 9; 8, 84 (e 'Sufficat' efficiendum 'Suffiit ac'); 11, 8 (assentior Lachmanno). — D solus interpolatus est: II 10, 11; 17, 1; 30, 36; 34, 78; III 6, 31; 20, 1 (initium elegiae non deest). 20; V: I 16, 8; II 10, 14; IV 6, 21. — Accedamus nunc ad eos locos, de quibus fusius nobis agendum est.

I 8, 11sqq. Nec tibi Tyrrhena soluatur funis harena,
Neue inimica meas eleuet aura preces;
Atque ego non uideam tales subsidere uentos,
Cum tibi prouectas auferet unda rates
Et me defixum uacua patietur in ora
Crudelem infesta saepe uocare manu.

V. 15 traditum est familia DV 'arena', AFN 'in ora'. Vtra lectio genuina sit, ut euincere possimus, respiciamus necesse est ad u. 11, ubi in omnibus libris scriptum est 'arena'. Atque ita mihi res diiudicanda uidetur, ut u. 11 scripturam 'arena' retineamus, u. 15 autem praeferamus, quod AFN exhibent 'in ora', cum idem uocabulum (harena) bis a poeta positum esse tribus tantummodo uersibus interiectis haud credibile sit. Nam cur u. 11 cum Burmanno 'ab ora' restituamus et u. 15 scribamus 'harena', nullam uideo causam; contra melius habet hoc: Tyrrhena — harena, cum Propertius non spernat ὁμοιοτέλευτον (de quo uid. Hertzb. Quaest. Prop. p. 175)[3]) et praeterea v. 15 illud 'in ora' bene quadret ad defigendi uerbum. Itaque aut errasse librarium librorum DV fontis ita, ut e u. 11 'harena' repeteret aut hanc uocem consilio u. 15 iterum posuisse sumendum est.

I 14, 15sq. Nam quis diuitiis aduerso gaudet Amore?
Nulla mihi tristi praemia sint Venere!

DV indicatiuum 'sunt' praebent. Sed poeta, postquam aduerso Amore diuitiis gaudere quemquam negauit, hoc dicit: nulla mihi contingant opes, si Venus mihi inimica est.

1) Post hunc l. Leo affert 30, 16, ubi DV praue 'sonet'; sed saepissime litterae t et s confunduntur. — 2) 'Semina' meram corruptelam esse puto. — 3) Cf. ex. gr. I 17, 5: Quin etiam absenti prosunt tibi Cynthia uenti; et 20, 3: Saepe imprudenti fortuna occurrit amanti.

I 17, 25 sq. At uos aequoreae formosa Doride natae
Candida felici soluite uela choro.

His uerbis Propertius sub finem carminis, quo in itinere maritimo summis calamitatibus oppressum se fingit, Nereides implorat, ut auxilio sibi ueniant. In AFN extat 'choro', in DV 'noto'. Vtrumque defendi potest, sed haec una discrepantiae explicandae ratio in mentem mihi uenit; si in archetypo 'noto' fuisse sumis, nullam uides causam, cur in 'choro' mutatum sit; contra hoc forte in 'noto' correctum est, quod illud nescio cui displicebat, cum secundi uenti, sine quo prouehi nauis non posset, mentionem inici oportere existimaret. Possis etiam non inepte suspicari aliquem in uoce 'choro' cogitasse de uento, qui est corus uel caurus, atque metri causa 'noto' reposuisse. Itaque eo adducimur, ut ab ipso Propertio librorum AFN 'choro' profectum esse statuamus.

I 18, 19 sq. Vos eritis testes, si quos habet arbor amores,
Fagus et Arcadio pinus amica deo.

AFN habet 'amica', DV 'amata'. Illud, quamquam ad sensum nihil refert, utrum scribas, fortasse praeferendum est propterea, quod alteram uocem 'amata' utpote in talibus lectionibus usitatiorem atque ultro quasi se offerentem ab homine male docto illatam esse pronum est conicere.

I 19, 7 sqq. Illic Phylacides iocundae coniugis heros
Non potuit caecis immemor esse locis,
Sed cupidus falsis attingere gaudia palmis
Thessalis antiquam uenerat umbra domum.

Hic mentio fit Protesilai et Laodamiae, quam summis precibus impetrasse a dis, ut tres horas una esset cum marito ex Orco dimisso satis notum est. Et extat quidem in A(F)N 'uenerat', in DV 'uerberat', sub qua uoce aliud quid latere Baehrensius suspicatur. Quem secutus quamquam de pererrandi, peruolandi, permeandi uerbis cogitaui, tamen, quoniam tempus praesens ferri non potest, formam satis aptam non inueni. Itaque in eam inclino sententiam, ut merum librarii errorem hic in DV subesse existimem. Cf. Keilium p. 19 sqq. (de plusquamperf.). Numerandus tamen locus in iis, de quibus dubitatio uidetur esse. — Incerta res est etiam

II 1, 19 sq. Non ego Titanas canerem, non Ossan Olympo
Impositam, ut caeli Pelion esset iter.

Impositam AFN, Impositum DV. Hertzbergius, quem secutus est Baehrensius, pronius fuisse non inepte ait librariis in 'impositam'

aberrare quam in alterum. Sed quam facile merus error ex communi librorum DV fonte repetendus subesse potest! Sequor igitur Lachmannum, qui apte confert Ou. am. II 1, 16:

Cum male se Tellus ulta est, ingestaque Olympo
Ardua deuexum Pelion Ossa tulit.

II 5, 21 Nec tibi periurae scindam de corpore uestes.

Sic legit Baehrensius cum familia DV; FN habet 'periuro'. Sed haud scio an sana concludendi ratione secus statuere cogamur. Nam etsi miram esse hanc adiectiui hypallagen negari uix potest, tamen quasi ultro suspicio nobis se offert 'periuro' temere in alterum mutatum esse. Plerisque igitur editorum accedo. Cf. Hertzbg. Q. P. II p. 143.

II 16, 11 sq. Cynthia non sequitur fasces nec curat honores:
Semper amatorum ponderat una sinus.

Hoc de loco Vahlenus l. l. p. 342 sqq. primus uerum fecit iudicium. Facile enim quispiam lectionem 'una', quae est in FN, propterea ferri non posse contendat, quod orationis uis oppositis uocibus 'fasces' et 'honores' in 'sinus' insit, minime autem poeta dicat neminem nisi Cynthiam pecuniam amatorum in togis conditam ponderare. At Vahlenus nonnullis exemplis allatis poetas nonnunquam uoces 'unus' et 'solus' non ad id uerbum rettulisse, ad quod seueris cogitandi legibus pertinerent, sed ad aliud luculenter demonstrauit. Commemoro duo exempla Propertiana, quae extra dubitationem posita sunt:

II 20, 27 Cum te tam multi peterent tu me una petisti,

ubi 'me unum' intellegendum est, et:

IV 9, 59 Di tibi dent alios fontes: haec lympha puellis
Avia secreti limitis una fluit,

ubi sensus 'puellis unis' postulat. Haec si consideraueris, spurium esse alterum 'illa' (DV) uix negabis et a nescio quo fortasse iam antiquis temporibus repositum ea ipsa de causa, quod 'una' sensui parum conuenire uidebatur.

II 26^b, 53 Crede mihi nobis mitescet Scylla nec unquam eqs.

Ita scriptum est in FN et assensi sunt omnes praeter Baehrensium editores. Is 'mutescet', quod DV habent, praefert. Nec sane ineptum hoc est, quia ad uocem Scyllae alludit, quae nantis praeteruehentibus latratum edere credebatur. Sed cum ante Apuleium

hoc uerbum nusquam obuium sit, Propertio tribuere uix ausim; uulgarem igitur scripturam reuoco.

II 32, 29 Sin autem longo nox una aut altera lusu
Consumpta est, non me crimina parua mouent.

Vox 'lusus', quam hic FN praebent, et ludendi uerbum tam usitata sunt in amore et imprimis Propertio adamata, quod omnes sciunt, qui eius sermonem norunt, ut ab illorum codicum auctoritate non recedendum esse existimem dissentiens a Baehrensio, qui cum DV scribi uult 'luxu'. Piget omnia afferre exempla; cf. I 10, 9:

Non tamen a uestro potui secedere lusu

II 6, 4; 15, 21. Vocabuli autem 'luxus' uis ab hoc loco abhorret; proprie enim significat luxuriosam terrae fecunditatem, unde etiam de hominum salacitate usurpatur (cf. Tac. hist. 4, 14), deinde idem ualet ac luxuria. — Subiungo duos locos, ubi praeter FN etiam alius liber in eodem uersu sequendus est.

III 7, 21 sqq. Sunt Agamemnonias testantia litora curas,
Quae notat Argynni poena minantis aquae:
Hic iuuene amisso classem non soluit Atrides,
Pro qua mactata est Iphigenia mora.

Huius loci ueram explicationem me quidem iudice inuenit Aug. Otto (De fabulis Prop., part. I p. 22), cum uerba 'Argynni poena' de ipsa Iphigenia mactata interpretaretur, ut totius loci sensus esset: 'litora Aulidensia Agamemnonis curarum sunt testes, quae litora notat Argynni aqua submersi (latet hoc fortasse in vv. corruptis 'minantis aquae') poena scil. Iphigenia ob moram, quae Argynno amisso Agamemnonem retinuit, uentis aduersis exortis mactata'. Etiam ea in re circumspectum iudicium facere mihi uidetur, quod non Veneri, sicut Schneidewinus (Philol. I p. 376 sqq.) uult, sed dis marinis ob Argynni mortem iratis illam immolatam a Propertio dici propter sententiarum conexum putat.[1]) Ac primum cum F

1) Propertii mos adumbrandi magis quam enarrandi fabulas difficultates hic interpretibus mouit, quorum plerisque ea potissimum res dubitationem iniciebat, quod de poena Argynni aliunde ignota sermo uidetur esse. Illas autem tantas esse Weberus (Quaest. Prop., Hal. 1876) p. 20 sqq. putat, ut uu. 21—24 a Propertio omnino abiudicandos et pro interpolatione satis peruersa et audaci habendos esse contendat. Sed merito hanc sententiam refellit Otto l. supra l. et quaecunque ille de difficultatibus grammaticis, de sententiarum nexu interrupto, de insolita fabulae forma disputet, falsa atque inde nata esse demonstrat, quod totum locum parum intellexisset. Grauissimum est, quod interpolationis argu-

(argiuni) et N (agynni) 'Argynni' legendum uidetur — DV exhibent 'argiuum' — deinde cum V 'Quae' — 'Qua' ceteri —; optime enim sic litora notari dicuntur, quo in uerbo opprobrii significatio inest. Quomodo autem extrema uersus uerba 'minantis aquae' emendanda sint, neque mihi neque aliis constat. Neque enim magis quam hoc ferri potest, quod Lachmannus inuenit, 'minacis aquae', quia hae uoces a substantiuo 'litora', ad quod pertinent, nimis longe remotae sunt. Alias coniecturas, quae eodem illo hyperbati distorti uitio laborent, omitto. Ingeniosius deinde quam uerius Hertzbergius proposuit 'Athamantiadae', cum parum hic referat Argynnum Athamantis pronepotem esse, sed potius adumbratio mortis illius desideretur. Quomodo autem Baehrensius e commento suo:

Qua notat Argynnus poenam inhiantis aquae

idoneum sensum eliciat, ego assequi non possum. — Denique addo v. 23 scribendum esse 'Hic' (Nec O; Hoc $NV^2F^2$), quod diuinauit Lachmannus, demonstrauit Schneidewinus p. 380.

III 16, 28 sq. Me tegat arborea deuia terra coma,
Aut humer ignotae cumulis uallatus arenae.

Libri satis uariant: humer(-ri N) ignotae FN, ignotae humor DV e mutatione de industria facta; cumulis ND cumulus FV. Hertzbergius dedit:

Aut humet ignotae cumulus uallatus arenae,

quod repudiandum uidetur, quia 'humet' in nullo extat codice nec placent propter genetiuos uerba 'cumulus uallatus ignotae arenae'. Ideo legendum puto cum Lachmanno aliisque:

Aut humer ignotae cumulis uallatus harenae.

Weberus (p. 38) cum tam foedam imaginem, qua circumdatum se

mentum non inde peti debet, quod a uulgari fabula, qua non Argynnus aqua submersus sed Diana uiolata causa morae fuisse traditur, Propertius hic recessit. Vnde enim interpolator hanc insolitam formam haurire potuit? Nec dubium est, quin Weberus aliter iudicaturus fuerit, si ea, quae Schneidewinus l. l. disputauit, inspexisset. Is enim cum afferri hanc fabulam a Propertio, ut 'non habere undam deos' (u. 18) comprobetur, intellexerit, premendum esse distichon 23 luculenter demonstrat. Hoc igitur a poeta esse dictum: 'in litore Aulidensi Agamemno, cum propter Argynnum diutius commoratus esset, maris rabiem sedare non potuit nisi Iphigenia immolata'. Deinde uocem 'poena' recte interpretans 'die Sühne für' (cf. II 8, 37) hanc esse templum illud, quod Agamemno Veneri propter Argynnum raptum dedicauit, persuasum habet, cf. Athen. XIII p. 603 d. At hanc explicationem stare non posse propterea quod in Cephissi ripa templum esse constitutum auctores consentirent discrepantibus Propertii uerbis 'sunt litora' Otto l. l. uidit.

quasi uallo poeta diceret, ab eo profectam esse negaret, ueram salutem loco attulisse hac coniectura sibi uidetur:

Aut humet ignotae uili me litus arena.

Nimis tamen uiolenter eum rem egisse nemo non uidet.

Iam sequantur nonnulli loci, ubi uestigia tantum ueri seruata sunt in (A)FN altera familia ab integritate magis deflexa.

II 3, 24 (aridus DV fortasse e mutatione de industria facta; leg. candidus); 23, 1 (scrib. 'haec', 'et' FN); 34, 59 (scrib. hesternis); IV 11, 102 (ex 'aquis' cum Heinsio efficiendum puto 'auis' i. e. ad auos; 'equis' interpolatum est).

II 1, 27 sqq. Nam quotiens Mutinam aut ciuilia busta Philippos
Aut canerem Siculae classica bella fugae
Euersosque focos antiquae gentis Etruscae,
Aut Ptolomaeei litora capta Phari
Et canerem Coptum et Nilum, cum atratus in urbem
Septem captiuis debilis ibat aquis.

Cyptum AN, ciptum F; cyprum DV. Vulgo legebatur 'Aegyptum', quod Palmero quoque nuper placuisse admodum miror. Neque enim nudum nomen eius terrae, quam poeta uerbis 'Ptolomaeei litora capta Phari' et Nilo significauit, medium inter haec interpositum esse potest, qua de causa etiam 'Cyprum', quod Hertzbergius defendit, abiciendum est. Hoc autem, cum nomen tam notum corruptum esse improbabile sit, promanasse uidetur ex illo 'cyptum', quod nihil est. Lachmanni coniectura 'canere inciperem', ingeniosa est, non uera, quia nomen hic latere consentaneum est. Itaque cum ab illa uoce corrupta in emendando proficiscamur oporteat, nihil quod reponam, habeo aliud, quam quod Baehrensius recordatus Statii Theb. I 264 sq. proposuit, Luc. Muellerus probauit, 'Coptum', in quo rariore nomine, ut apud Propertium, nemo offendet. Statii loc. et scholiastae vv. uid. ap. Muell. praef. — Eadem uia ineunda est ad emendandum huius uersus finem, ubi AN exhibent 'attractus', F 'atractatus'; DV 'tractus'. Cum 'attractus' sensui parum aptum sit, 'tractus' per se ferri potest. Sed unde orta sit alterius familiae scriptura, explicandum est; quod fieri mihi uidetur non posse nisi ita, ut ex hac genuina poetae uerba eliciamus spreto illo 'tractus', quippe quod ex altero fluxerit. Ac uerum uidisse censeo et Palmerum et Baehrensium[1]), cum de cultu

1) Vterque hanc emendationem uindicare sibi potest; Palmerus enim in praef. adnotat: 'Hanc emendationem typis expresseram in edit. Prop.

lugentis Nili triumpho ducti per urbem Propertium loqui contenderent ac rescriberent 'atratus'; notum enim est simulacra urbium, terrarum, fluminum captorum per triumphos ferculis esse lata. Admodum fauet huic coniecturae, quod etiam III 5, 34, ubi de Solis equis sermo est, in omnibus praeter N libris 'atratis' in 'attractis' corruptum est. Ad rem Palmerius confert Verg. Aen. 8, 711: magno maerentem corpore Nilum; Pers. 6, 47: ingentesque locat Caesonia Rhenos; Ou. art. am. I 219 sqq.:

Atque aliqua ex illis cum regem nomina quaeret,
Quae loca, qui montes, quaeue ferantur aquae;
Omnia responde; nec tantum siqua negabit,
Et quae nescieris, ut bene nota refer.
Hic est Euphrates, praecinctus arundine frontem,
Cui coma dependet caerula, Tigris erit.

Baehrensius comparat locum iam supra laudatum, Stat. Theb. I 264 sq.: aerisoni lugentia flumina Nili. — Impugnat hanc emendationem C. Brandtius (p. 16), sine iusta causa, ut mihi quidem uidetur. Certe quod ipse proponit 'cum ah tractus in urbem' stare non potest, quia haec particula nusquam apud Propertium 'iram et contumeliae uoluptatem' significat, sed aut imprecantis est aut dolentis; imprimis usurpatur iis locis, ubi poeta, quae ipse cum dolore expertus sit, profert. Inspiciendus illi erat de huius interiectionis usu Kuttnerus, de Prop. elocut. quaestion., ed. Hal. 1878, qui p. 50 sq. omnes locos congessit. — Similiter res se habet II 2, 11, ubi familia FN, si non uerum ipsum seruauit, tamen licentioris mutationis indicio, quod altera prae se fert, uacat. Legitur enim in illa sine metro:

Qualis et Ischomache Lapithae genus heroine,
Centauris medio grata rapina mero,
Mercurio satis fertur Boebeidos undis
Virgineum primo composuisse latus.

Hoc de loco similibus tenebris ac III 7, 21 sq. offuso uariisque coniecturis temptato egregie disputauit Schneidewinus (Philol. I p. 384).[1] Maxima enim ille cum probabilitate contendit Boebeide

quattuor abhinc annis a me incepta, ad calcem tamen non perducta'. Baehrensius eam publici iuris fecit in Misc. Crit. p. 83. — 1) Turnebus et Scaliger, cum deessé nomen uiderent, u. 12 ingeniosissime scripserunt 'Brimo', quod est Proserpinae irascentis nomen. Hertzbergius autem, cum illud sperneret, quia ea ipsa de causa, quod haec dea irata Mercurium a mala cupiditate absterruisset (ita enim tradunt fabulae antiquae),

duci nos Pheras, ad urbem in meridionali Thessaliae parte sitam, ubi Hecate sub nomine *Ἀρτέμιδος Φεραίας* adorabatur, quae etiam Argis, Sicyone, Athenis colebatur; cf. Paus. II 10, 6; 23, 5. Hanc autem ipsam deam tristem Pheris cultam, quae modo Hecate modo Proserpina modo Diana appellabatur, hic intellegendam esse iam Lobeckius Aglaoph. p. 1213 uidit; cf. Preller. Gr. Myth. I p. 257; 311. Neque uero eam semper iratam tristemque fuisse cognosci posse iure ille addit ex *ἱερῷ λόγῳ*, quo Mercurius cum Hecate tres filias, Nymphas, genuisse tradatur; Tzetz. Lycophr. 680. Itaque non dubitandum esse de Brimo, praesertim cum codicum illud 'satis', corrigendum in 'sanctis', aperte ad illum *ἱερὸν λόγον* spectet. Deinde inserendum esse 'et' post 'Mercurio' — Mercurioque DV metri adiuuandi causa — quod propter uersus 9 'et' deesse nequeat, quam rem iam Lachmannus monuit. — Haec omnia cum ueritatis speciem prae se ferre mihi uideantur, contra nituntur Palmerus et Baehrensius, qui prorsus alia ratiocinatione ducti unam duobus his distichis fabulam comprehensam esse censent. Atque ille quidem leniore medela rem peragens cum Burmanno 'Mercurio Ossaeis' scribit et poetae obuersatam esse credit fabulam aliquam deperditam, quae Ischomachen rem habuisse cum Mercurio proderet, hic, cum Cynthiam comparari posse cum furua illa dea neget, uiolentius locum tractans legi uult 'Sera uiro sacris', ut depingatur dulce illud desiderium, quo tandem puella amans post multa pericula cum uiro conueniat. Sed si haec probas, maioribus difficultatibus te irretiri statim uidebis; nam quod primum contra Palmerum proferendum est, prorsus nihil de Mercurii et Ischomaches concubitu notum est et deinde uoculam 'et' omittit, quod fieri uix posse duobus argumentis comprobari mihi uidetur. Nam non solum per se

nomen Brimo accepisset, u. 11 ex deterioribus codicibus restituit pro 'satis' 'Sais', Domitii Calderini inuentum, quod cum Beroaldo de Minerua Saitide interpretatur. At hanc male quadrare ad Thessaliae lacum uere Graecum Schneidewinus recte monet neque a uero aberrat Rossbergius (Lucubrationes Prop. 1877), qui p. 11 haec profert: 'Si re uera Sais, Minerua illa Aegyptiaca, multa cum Proserpina communia habuit, num Propertium eo progressum esse putemus, ut etiam id factum, unde Graeca Hecate siue Proserpina cognomen Brimo inuenit, in deam Aegyptiacam transtulerit?' Praeterea in nomine illo syllaba prima non potest esse producta, unde Luc. Muellerus scripsit 'Mercurioque Sais'. Actum igitur est de Hertzbergii lectione, qua ipse parum confidere uidetur, cum addat: 'si in tantis tenebris hariolari quid nobis quoque liceat, 'Nais' rescribere uelim'; quod ne ipsum quidem stare posse idem Schneidewinus ostendit.

est ueri simile illi 'et' uersus 9 eandem particulam respondere u. 11, sed etiam ea de causa extitisse hic illam cum Rossbergio crediderim, quod u. 13 'et', quod prima pars est inepti uerbi 'etiam', abundat. Haud enim male hic suspicatus est (p. 11) post 'Mercurio' illud 'et' in eo exemplari, unde archetypus fluxisset, omissum fuisse et postea in margine additum a librario non suo loco redditum, sed praue in u. 13 deductum esse, ut uoculis 'et' ac 'iam' efficeretur 'etiam'. Ab hac parte Baehrensii quoque coniectura displicet, quae, cum 'Mercurio' corruptum esse mihi persuadere nequeam, insuper satis est uiolenta. Sed ne sensus quidem, qui efficitur, sanus est, quia uerbo 'sera' cum ui in initio uersus posito infertur sententia a toto loco absona; quasi uero poeta agat de talibus puellis, quae post magna pericula discriminaque tandem cum sponsis matrimonium inierint. — Itaque quomodo hac uia ad uerum perueniri possit, cum non uideam, tutissimum esse censeo in iis acquiescere, quae Schneidewinus disputauit et pro subditiuo familiae DV 'que' inserto 'et' cum Lachmanno scribere:

Mercurio et sanctis (uel 'sacris') fertur Boebeidos undis
  Virgineum Brimo composuisse latus.

II 9, 17 Tunc igitur castis gaudebat Graecia nuptis
  Tunc etiam felix inter et arma pudor.

Castis DV, uiris FN. Baehrensius (Misc. Crit. p. 86) postquam se olim coniecisse dixit 'fidis gaudebat G. n.', ita pergit: 'Nunc ubi nonnullos codices non minus probos 'castis' praebere scio, differentiam illam utique memorabilem ('uiris' et 'castis') ita explicandam censeo, ut in communi archetypo uoculam lectu difficiliorem extitisse dicam. Vsui Propertiano accommodatum est simulque librorum uarietatem explicat hoc: 'certis g. G. n.'. Quae coniectura quamquam sensu sese commendat, quoniam h. l. inconstantia Cynthiae fidei Penelopes et Briseidos opponitur, tamen ratio, qua ille usus ad eam peruenit, peruersa est. Neque enim ex 'uiris' et 'castis' noua quaedam uox tamquam conglutinanda uidetur, sed eiusmodi est discrepantia, ut aut unum aut alterum praeferendum sit et cum 'castis' interpolationis indicium prae se ferat, quod iam Burmanno constabat, uix diu dubii haerebimus, utri scripturae faueamus. Legendum igitur censeo una litterula mutata, quod in plurimis editionibus est 'ueris', quo in adiectiuo (uertendum enim est 'ächt') notio castitatis per se ipsa inest. Quod autem Baehrensius 'castis' in uerborum contextum recepit, summo me stupore

ffectum esse fateor. — Contra causam ei fuisse puto iustam, cur natis' in 'nuptis' mutaret, quod etiam Vahleno (l. l. p. 336) placuit.

I 29, 41: Sic ego tam sancti cultor secludor amoris:
Ex illo felix nox mihi nulla fuit.

Versum, in quo emendando multi uiri docti desudauerunt, adscripsi, ut Baehrensius e coniectura dedit. Libri satis uariant: custodis rector F, custode reludor N, custos recludor DV, quae omnia ferri non posse manifestum est. Ac primum ut, quod uerbum scribendum sit, excutiamus, codicis F illud 'rector', quod corruptum uidetur e 'reiector', abicere non dubitabimus, cum frequentatiuum hic ferri nequeat. Aliter tamen iudicat Hertzbergius. Iam quaeritur, utrum compositum, quod dicitur, uerbi claudere an eludere praestet. Hoc alterum, qua in re Hertzbergio assentior, propter fraudis aliquam significationem (cf. II 21, 13) displicet; nam non ludificatur Propertium Cynthia, sed postquam increpuit, eum reicit (uu. 39 et 40). Aptius igitur, quamquam Lachmannus aliique obloquuntur, excludendi uerbum mihi uidetur, quod etiam Heinsius et Luc. Muellerus probant; Baehrensius praefert 'secludere', quod num hac ui usurpetur, dubium mihi est. — Videamus nunc de reliqua scriptura. 'Custos', quod DV perhibent, Hertzbergius defendit his usus uerbis: 'Custos enim recte speculator amicae (u. 31) dicitur, qui mores eius seruat et praesentia sua, ne peccet illa, prouidet. Talem custodem ipse se poeta aperte significat I 11, 15:

Vt solet amoto labi custode puella.

Vereor tamen, ne Lachmannus rectius iudicet, cum speculatorem, qui spectandi causa tantum ueniat, amoris custodem dici posse neget; atque eo minus meo quidem iudicio Propertius ita appellare se poterat, quod nescio qua de causa suspicione de puellae fide concepta alias fores quaerebat, etsi expectari se ab illa non ignorabat (uu. 13 et 14). Eodem argumento labefactatur et Lachmanni coniectura 'cultu secludor', de cuius ueritate nihil se promittere ipse ait, et Baehrensii, quae est 'cultor secludor'.[1]) Itaque ad alteram stirpem nobis confugiendum est, num inde fortasse salutem petere liceat. N secuti ueterum interpretum nonnulli legebant 'custode excludor' Amorem intellegentes, qui ita Propertium ad Cynthiam reduxisset, ut nullam ex illo noctem felicem haberet; quae sententia quomodo in hoc u. inesse possit, parum patet. Alii

1) Kindscherus (Mus. Rh. XVII p. 222) coniecit 'gustu secludor', quod Vngerus Philol. XIX p. 321 merito reiecit.

autem, imprimis Keilius (custode relegor), Luc. Muellerus (custodi excludor), Palmerus (custode eludor) et ipsi huius familiae lectionum uestigia seruantes uocabulum custos de Cynthia interpretantur, quae nullo alio amatore admisso fidem praestiterit. Apte Palmerus confert II 18, 35: Ipse tuus semper tibi sit custodia lectus. Et hic sensus bene tolerari posse mihi uidetur, ut ad misericordiam puellae excitandam Propertius dicat sibi excluso a sancti amoris custode h. e. a Cynthia, quam seruare fidem cum gaudio intellexit, miseras semper noctes fuisse. Probarem igitur ipsam Neapolitani lectionem, nisi nudum ablatiuum poni sermo latinus uetaret; tutius est cum Heinsio datiuum restituere. — Restat ut duas coniecturas refellam, quibus hic l. temptatus est. Nimis enim longe a libris recedit et molestam repetitionem continet, quod Kochius (symb. philol. Bonn. p. 323) ad u. 31 respiciens scribendum proposuit: sancti excludor speculator amoris. Prior, quam modo attuli, causa ualet etiam in coniecturam Friderici Leo (p. 438), qui legi uult: discedo elusor amoris. Et nimiae hercle audaciae est ad illam efficiendam nouum, quod nusquam legitur, uerbum conformare, quale est 'elusor'. Itaque cum ne coniecturis quidem huic uersui uera lux affundi possit, tutissimum puto in illa lectione, quam FN indicant 'custodi excludor' acquiescere, quamquam nondum extra omnem dubitationem illam esse Lachmanno concedo. Denique commemoro me non assentiri Hetzelio (Zur Erklär. d. Prop., Dillenbg. 1876), qui p. 14sq. totum distichon spurium esse contendit. Nam quod uocabulum 'custos' huc illatum esse ait ex insequentis elegiae u. 9, parum habet probabilitatis, quoniam initio huius carminis ingens Amoris uis, cui resisti nequeat, a poeta depingitur. Dubitari potest de

II 32, 61: Quod si tu Graias es tuque imitata Latinas,
Semper uiue meo libera iudicio.

Nec scripturam 'tuque es imitata', quam FN perhibent, nec familiae DV 'siue es im.' stare posse in propatulo est. Hertzbergius igitur codicum nonnullorum deterioris notae indicia secutus cum Iakobo scripsit 'tuque es mirata', quod uerbum cum imitandi uerbo saepius confunditur nec multum differt ad sensum. Sed contra omnes libros ita mutare nimis est uiolentum. Non magis Lachmanno, qui ingeniose, ut semper fere solet, rescribendum proposuit 'aeques imitata Latina' assentior, cum mutationis causam parum perspiciam. Facilior est emendatio Baehrensii, qui uoculis inter se transpositis legit 'es tuque imitata'. Quamquam de hac quoque scriptura

dubitamus. Certe familiae DV lectione ad locum sanandum uti omnino non possumus, quoniam in utroque membro 'siue' ponendum erat.[1])

2. DVN praeferendi sunt libris AF aut corruptis aut interpolatis.

I 1, 1. 22; 2, 23 (acquirere propter metrum ferri non potest). 26; 7, 7; 8, 1. 38; 13, 5. 7; 18, 22 (ualde hic mihi arridet Schraderi coniectura, qui uoces transponit, ut u. 21 legatur 'uestras', u. 22 'teneris'); 20, 13 (adiectiuum frigidus saxis attribuitur etiam IV 7, 66 et rupibus I 18, 27)[2]); II 1, 41; 3, 11; 4, 3 (cf. 15, 51; III 15, 31, non uideo, cur his ll. Baehr. F praeferat); 6, 21; 7, 5. 10; 12, 1. 3; 16, 15. 22; 31, 7 (cf. quae Keilius p. 19sqq. et Brandtius p. 8sq. disputau.); III 16, 2. 11 (non opus est c. Baehrensio conicere 'sanctos'); 18, 28; 19, 4; IV 3, 66 (Baehr.: 'auersis et crepat' conicit sine causa; cf. 1, 7; 4, 3, ubi nihil mutandum); 4, 1; 5, 56 (tenere F); 8, 81; 10, 37.

I 1, 13: Ille etiam Hylaei percussus uulnere rami
Saucius Arcadiis rupibus ingemuit.

Ita (D)VN, in AF est 'percussus arbore rami', quae uerba uitioso metro laborant nec sensum praebent. 'Arbore' esse glossema statim perspicitur. At nonnulli offenderunt in uoce 'uulnere' et cum ita usurpari eam omnino posse negarent, ad coniecturas confugerunt. Passeratius enim eumque secuti Heinsius et Broukhusius scribendum proposuerunt 'perculsus pondere rami'. Facilius conicere possis 'robore', quod in Perusino Palmeri est. Sed nullam esse causam idoneam, cur illud, quod est uulnere, suspectum habeamus, Lachmannus docet, cum haec uox nonnunquam sensu uocabuli 'uerber' usurpata sit, qua de re Gellius nonnulla nobis suppeditat, Noct. Att. IX 12: 'Illud etiam dictum a Vergilio eandem habet formam communicatae ultro et citro significationis: et uulnere tardus Vlixi, cum diceret uulnus, non quod accepisset, sed quod dedisset'. Apud Verg. Aen. V 433 etiam haec obuia sunt: inter se uulnera iactant, et 436: 'duro crepitant sub uulnere malae'. Quibus exemplis, quae augeri aliis possunt, satis defenditur, quod in (D)VN legitur, neque recipiamus, quod Baehrensius dubitanter coniecit 'uerbere', necesse est.

1) Kindscherus (Mus. Rh. XVII p. 227) satis mire coniecit: Quod si tu Graias nequeas imitare Latinas. — 2) Polsterus (Quaest. Prop. spec. Ostrow. 1881) p. 11 coniecit 'torpida'.

II 11, 1: Scribant de te alii, uel sis ignota, licebit,
Laudet, qui sterili semina ponit humo.

Non intellego, cur Baehrensius ex F 'ne' praetulerit, pro quo ceteri libri 'uel' exhibent. His enim uerbis Propertius hoc dicit: desinam in laudibus tuis uersari; praedicent te alii, quos operam perdere iuuat, uel taceant: mea nihil interest.

II 20, 21 sq.: Septima iam plenae deducitur orbita lunae,
Cum de me et de te compita nulla tacent:
Interea nobis non umquam ianua mollis,
Non umquam lecti copia facta tui.
Nec mihi muneribus nox ulla est empta beatis eqs.

Quoniam sexcenties uoces 'non unquam' et 'non nunquam' inter se confunduntur, hoc de l. non agerem, nisi Hertzbergius, quod extat in Baehrensii codice F, 'non nunquam' — ceteri sensu repugnante habent 'non unquam' — acriter defenderet. Is enim Keilii sententiam, qui, cum non 'nonnunquam' sed 'semper' h. e. 'nunquam non' Propertio dicendum fuisset, languidum ac paene ineptum esse hoc distichon non sine causa contendit (p. 53), ita reicere conatur, ut λιτότητος figuram hic esse agnoscendam statuat, qua 'nón nunquam' idem ac 'semper' ualeat. At nec Rossbergio nec mihi neque aliis hoc persuasit. Itaque hic (p. 15 sq.) nouam uiam ingressus loco ueram lucem reddi posse putat interpunctione mutata. Optime enim ferri posse 'non unquam', modo ne uersibus 23 et 24 totam sententiam absolutam credamus neue in fine punctum ponamus. Vocabula 'mollis' et 'facta' non praedicata, sed illud ianuae, hoc copiae lecti attributum esse atque post u. 24 commate posito de tribus subiectis 'ianua mollis', 'facta copia lecti', 'nox ulla' praedicari unum illud 'empta est'. — Sed talia non tam poetae quam balbutientis esse facile mihi concedes. Quae cum ita sint, ego nullus dubito, quin in his uerbis negatio insit ideoque recte legi in DVN 'non unquam'. Cum autem sensus contrarium flagitet, nihil restat, quam ut hoc distichon, si non fictum a librario uel grammatico, quod Keilius p. 53 et Weberus p. 41 uolunt, tamen e Propertii carminibus aliunde huc inuectum esse cum Baehrensio censeamus. Sed, ni fallor, non necesse est uu. 21 et 22 simul eici.

II 28, 9: Num sibi collatam doluit Venus? illa peraeque
Prae se formosis inuidiosa dea est.

Paremque F, per aequae N, pareque D, p≡reque V, quae differentia satis leuis est, cum syllabae 'par' et 'per' eodem saepe scribendi

compendio notentur (p). 'Paremque', quod D quoque subindicat, Lachmannus secutus codicem Groninganum nunc damnatum, qui habet 'ipsa paremque', primus acriter defendit et ita quidem, ut altera scriptura 'peraeque' otiosam incommodamque sententiam inferri contenderet. Quid enim hoc significare: aequaliter et pariter in omnes inuidiosa? At ego aliter sentio nec Lachmannus rem tam confidenter affirmasset, nisi in codice suo simul inuenisset pro 'illa': 'ipsa'. Bene enim se habet illa sententia: Venus omnibus formosis puellis aeque inuidiosa est, nec, si hoc a poetae manu profectum esse nobis persuademus, mutare 'illa' in 'ipsa' opus est aut 'prae se' in 'per se', quod idem Lachmannus facit, quoniam, quae modo par Veneri dicta sit, non possit esse formosa prae illa. Etiam magis displicet id, quod Hertzbergius pro 'prae se' excogitauit: semper, propter u. 13 ab iisdem uocabulis incipientem. Praeterea maius est, si Propertius dicit Venerem mortalem formam sibi ne collatam quidem nedum parem pati posse. Cf. Ou. rem. am. 711 sq.:

> Vtraque formosae Paridi potuere uideri,
> Sed sibi collatam uicit utramque Venus.

Itaque ne hoc quidem l. cum Baehrensio libro F fauemus.[1])

II 29, 21 Atque ita mi iniecto dixerunt rursus amictu:
I nunc, et noctes disce manere domi.

Sic uulgo legitur e Heinsii coniectura adiuuante codice F, qui habet 'd$\overset{u}{i}$xerunt'; 'duxerunt' cett. Sed facili negotio demonstrari potest hanc lectionem abiciendam esse. Baehrensius enim cum poetam ueste priuatum esse nusquam legi intellexerit, iniectum amictum de nodo, quo uinctum se esse a pueris Propertius u. 10 dicit, recte interpretans ita scribit:

> Atque ita mi iniecto soluerunt rursus amictu.

Quod uerum esse ego quoque agnoscerem, nisi nimis a codicum uestigiis recederet; propono igitur 'laxarunt', quod minus differt. Dicendi autem uerbum, quod pedestrem sapit orationem, omitti posse propter additam particulam 'ita', facile mihi concedes.[2])

1) Possis hunc l. etiam iis adnumerare, ubi N nullo alio codice assentiente uerum tradit, cum solus praebeat 'per aequae'; sed quia in uno F clare extat praua lectio 'paremque', huic capiti locum inserere malui. — Etiam Vahlenum l. l. p. 344 Neapol. lectionem similiter defendere nunc uideo. — 2) Praeoccupatam esse coniecturam meam a Frid. Leo p. 439 postea intellexi.

III 2, 21 sq. Aut illis flamma aut imber subducet honores,
Annorum aut ipso pondere uicta ruent.

Hoc l. poeta maxima splendidissimaque aedificia longi temporis incommodis euerti atque obrui posse, famam, quam ingenii monumenta tribuant, sempiternam esse ait. Libri u. 22 ita uariant: ictu FN, ictus D, ictu V; pondere DVN, pondera F. Inde nonnulli editores scribunt: Annorum aut ictu pondera uicta ruent[1]), ut uoce 'pondera' aedificia illa sumptuosa significentur. Sed displicet nouum hoc subiectum, quo pronomen 'ille' excipitur et diffidendum est libro F alius codicis consensu destituto. Nec magis arridet propter duorum ablatiuorum concursum, quod Burmannus et Palmerus commendant:

Annorum aut ictu, pondere uicta, ruent,

distinctione subuenire frustra studentes. Itaque uerum uidisse puto Fonteinium et Santenium, qui Baehrensio plaudente paulo acriore medicina uersum indigere rati commode sic eum constituerunt:

Annorum aut ipso pondere uicta ruent,

h e. suo pondere per temporis diuturnitatem uicta ruinas dabunt. Coniecturam autem Withofii 'aut ictu aut pondere' et Eldikii 'aut tacito pondere (cf. Burmann. p. 494) a uero abhorrere uix quisquam negabit.

III 11, 33 sqq.: Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,
Et totiens nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos! 35
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam! 36
Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.
Scilicet incesti meretrix regina Canopi, 39
Vna Philippeo sanguine adusta nota, 40
Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim eqs.

Non debebat Baehrensius prae ceterorum codicum consensu librum F anteferens, qui u. 35 perhibet 'Haec tibi', ita scribere: 'Haec tibi Pompei detr. ar. tr.'. Quod enim parum perspicuum esse dicit (praef. p. XIII), quo iure u. 37 sq. subito ad Pompeium ipsum ('tibi') uerba dirigat, nihil ualet, quoniam orationis uigor hic fert, ut modo huc modo illuc Propertius allocutionem conuertat. Praeterea maior res est, si tres fuisse triumphos ait, et nimis uiolen-

1) Ita 'fortunae ictu' legitur apud Ou. ex Pont. II 7, 41.

tum 'Pompeio', quod omnes libri tuentur, sollicitare. At iure Baehrensius cum Lachmanno uu. 36 et 40 sedes mutare iubet. Quomodo enim Pompeius Ptolemaei dolo interfectus Romae aeterno crimini esse potuit? Confugiunt igitur interpretes ad id, ut Romam ultione tantae perfidiae dimissa sempiternam notam contraxisse contendant, quod, quo iure faciant, ipsi uideant. Et sustulisse Augustum hanc ignominiam Cleopatra uicta Lachmannus recte monet. Contra nonne multo uerius Romae summae ignominiae uerti poterat, quod Cleopatra, improba meretrix

'pretium Romana poposcit
Moenia et addictos in sua regna patres'?

Iam uides, quam inepta Hertzbergii interpretatio sit: 'hoc uero dedecus nominis Romani sempiternum, quod ciuis Romanus, quod commilito abiectissimorum hominum contagione et fraudibus contaminatus imperatorem suum proditor percussit'. Ac ne hoc quidem Lachmannus neglexit nimiam esse licentiam primum orationem ad Memphim dirigere (u. 34), dein Pompei mentione facta (u. 35) Romam alloqui (u. 36), tum rursus Pompeium affari (u. 37). Recte igitur ille totum locum constituisse mihi uidetur.

IV 7, 25: Nec crepuit fissa me propter arundine custos.

Intellegendum esse custodem, qui intra septem dies, quos corpus mortuum, antequam cremaretur, domi seruatum esse Plinius docet (ap. Seru. ad Verg. Aen. VI 218), fistula cecinerit, Hertzbergius animaduertit. Ac Baehrensius spreta librorum DVN lectione recepit 'fixa', quod in F est. Sed quo iure id fecerit, ego assequi non possum. Fortasse cogitat ea de re, quod complures arundinis fistulae cera inter se coniungebantur[1]); hoc uero nuda uoce 'fixa' notatum esse uix potest. Immo aptius est uocabulum 'fissa' et intellegenda forte tibia duplex, quae duabus fistulis in unum coeuntibus constabat. — Iam affero locum, ubi genuinae scripturae uestigium indicatum esse in F suspicari possis.

III 13, 37: Pinus et incumbens lentas circumdabat umbras.

Caue quidquam tribuas codicis F scripturae 'letas' ('lentas' cett.), qua, ut conicias 'laetas' uel 'latas', adduci possis. Hae lectiones obuiae sunt in libris Italorum commentis foedatis. Emendauit hunc u. Baehrensius (Misc. Crit. p. 105), cum scriberet: lentis. Ipsi enim amantes sub umbra strati dicuntur lenti; sic Verg. Ecl. 1, 4: — tu, Tityre, lentus in umbra.

1) Cf. Verg. Ecl. 3, 25: — aut unquam tibi fistula cera iuncta fuit.

Nonnullis locis aut D aut V ad alteram stirpem AF prauam scripturam exhibentem deflexus est.

I $8^b$, 45 ('certos [VN] uerum est; nihil latet); II 4, 27 (ille legendum c. VN); 14, 11 (leg. dum); 20, 10 (leg. uel); 34, 30 (leg. uester); III 4, 22 (leg. 'sacra', V m. 1?); 5, 12 (leg. nectimus); IV 5, 40 (summopere miror Baehrensium praetulisse 'alterius'); quibus omnibus locis VN praeferendi sunt.

II 10, 9 sq.: Nunc uolo subducto grauior procedere uultu
Nunc aliam citharam me mea Musa docet.

Ita scriptum est in DN neque aliter uulgo legunt. Et recte quidem, quoniam anaphora aptissime sensui conuenit. Baehrensius ex 'Nanque', quod in FD est, Italos secutus effecit 'Iamque'.

II 12, 9 sqq.: Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero Gnosia utroque iacet:
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.

Non magis hoc quam praecedenti loco probandum est, quod Baehrensius codicum FD scripturae, quae est 'erit' ('abit' VN), patrocinatur. Quia enim hic poeta uulgatam Amoris imaginem nobis depingit, quomodo sagittis necopinantes nos confodere soleat, praesens tempus, quod est 'ferit', non futurum sequi potest, sed etiam u. 12, ut in sententia generali, praesenti opus est. Legendum igitur 'abit'.

III 6, 5 sq.: Omnis enim debet sine uano nuntius esse
Maioremque timens seruus habere fidem.

Assentior Hertzbergio, qui iniuria Lachmannum hoc distichon spurium habere demonstrat; sed hyperbaton, quod uocant, hic esse agnoscendum, quo 'Omnis' non ad 'nuntium', sed ad subiectum utriusque enuntiati commune 'seruus' referri uult, uix ei concesserim. Hoc enim, quamuis Lachmannus renitatur, poeta dicit: omnis nuntius seruare fidem debet, imprimis autem serui, ne eam uiolet, interest, quoniam poena ei imminet. Ceterum in propatulo est codicis V lectionem: sine uanis esse relator (sine uanus esse F) insulsum esse librarii commentum; scribendum est cum DN: sine uano nuntius esse.

IV 5, 33 sq.: Denique ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac simules puros Isidis esse dies.

Docet hic lena, quibus artibus puella munera ab amatoribus extorquere possit. Libri V et N seruauerunt uerbum 'simules'

perhibentes 'similes' (V in ras. m. 1). De uerborum autem ordine uerius quam alii iudicare mihi uidetur Baehrensius, cum 'simules' post 'puros' ponendum censeat, quia in archetypo 'simules Isidis' in 'sideris' conflatum fuerit; est quoque in D lacuna post 'puros'. Ceterum ingeniosam Beroaldi coniecturam, quae est 'Isidis', uix quisquam in dubium uocabit; cf. enim Ou. am. I 8, 73 sq.:

Saepe nega noctes, capitis modo finge dolorem,
Et modo quae causas praebeat, Isis erit.

3. F solus paucissimis locis genuinam lectionem perhibet. Sunt hi: III 21, 11; IV 9, 45; 11, 20 (non multum differt 'iudicet' a 'uindicet').

II 10, 11: Surge, anima, ex humili; iam carmina sumite uires;
Pierides, magni nunc erit oris opus.

Ita F, 'carmine' DVN. Hertzbergius N secutus dedit: Surge, anima, ex humili: iam carmine sumite uires Pierides: magni n. e. o. o., ut ablatiuus 'carmine' Graeci accusatiui ratione positus esset. Luc. Muellerus hoc modo distinxit: Surge, anima, ex humili iam carmine, sumite uires Pierides: magni n. e. o. o. Sed uterque errauit, quamquam Hertzbergio ea in re assentiendum est, quod post 'humili' incidendum esse putat, ut a uocula 'iam' cum ui aliqua posita altera uersus pars incipiat. At concinnior ut euadat oratio, cum F legendum est, ut supra adscripsi. Tres sunt uocatiui: anima, carmina, Pierides, et per se capiendum 'ex humili', quod quia parum intellegebatur, exortum est prauum illud 'carmine'. Iam Burmannus uerum uidit: assensi sunt Lachmannus, Baehrensius, Palmerus. — Quomodo ad uerum perueniri possit, F indicat:

II 15, 23 sqq. Dum nos fata sinunt, oculos satiamus amore:
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atque utinam haerentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Duas esse res in his uersibus, in quibus critici iure haeserint, contendit Fischerus (De locis quibusd. Prop., Bonn. 1863) p. 17 sqq.: primum, quemnam poeta u. 26 alloquatur, parum esse perspicuum, deinde tolerari non posse uocabulum 'dies' bis in fine duorum uersuum positum. Postquam igitur audaciora emendandi conamina, qualia sunt Guyeti illud 'sic nos uincire Cythere' et Lachmanni 'Velles, ut nunquam solueret, Idalie' (h. e. Venus) merito reiecit, quomodo ipse locum esse sanandum censeat, aperit. De industria

enim uocem 'dies' repetitam esse ratus ad tollendam utramque difficultatem hoc proponit:

Atque utinam haerentes sic nox uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Sensum ita explicat: 'Propertius igitur cum u. 24 uocem 'nox' in malam partem acceperit, quasi se ipse corrigens in hac elegia, in cuius initio noctem candidam dicit, u. 25 noctem supplicans adloquitur eique debitum honorem reddit, diei autem, quae inuidet amantibus, potestatem quam minimam esse cupit'. — At poetam hunc in modum uerbis lusisse, quis credat? A Propertii dicendi genere tale quid certe absonum est. Sed ne extat quidem altera illa difficultas, quam positam putat Fischerus in repetito uocabulo 'dies', quod statim concedes, si III 10, 16 et 18 contuleris, ubi de uoce 'caput' item res se habet. Itaque una restat dubitatio, quemnam alloquatur poeta u. 26. Non ad catenam directam esse posse orationem propter uu. 24 et 27 iam Lachmannus et Baehrensius monuerunt. Quid, quod ne ad Cynthiam quidem fieri allocutionem sensus patitur? Quomodo enim animo fingere nobis possumus illam imaginem, qua Cynthia ipsa se cum Propertio catena artissime coniungere dicitur? Quae si uere disputata sunt, dubium uix esse potest, quin illud 'uelles' abiciendum et tertia persona restituenda sit, ut 'catena' subiectum fiat. Itaque Propertii manum reposuisse mihi uidetur Baehrensius, cum codicem F re uera 'uellet' exhibentem secutus facillima mutatione scriberet:

Vellet uti nunquam solueret ulla dies.

Aptissime conferunt ad h. l. Pseudotibull. III 4, 15sq.:

Sed potius ualida teneamur uterque catena
Nulla queat posthac nos soluisse dies.

Ex iis igitur, quae hucusque disputauimus, elucet familiam (A)F multis locis aut ueram scripturam ipsam aut eius uestigia tradere sed ita, ut N ubique assentiatur (cap. 1), aliis locis a pristina integritate deflexam esse (cap. 2), paucissimis per se solam uerum seruasse (cap. 3). Hos autem perpaucos locos si tecum consideraueris, tam pusillam codicum scripturae esse differentiam uidebis, ut nihil fere libro F dandum sit et sine eius subsidio uerum enucleari possit. Quo accedit, quod ne constat quidem, num F lectiones his locis extantes communes habeat cum A, qui desit; fortasse enim nihil aliud quam librarii error et is quidem felix subest. Quaecunque autem Baehrensius e F recepit aut hoc codice nixus coniecit, inuito Propertio recepit:

Quae si uera sunt, haud dubie sequitur familiam AF non tantam, quantam Baehrensius ei attribuit, auctoritatem sibi uindicare posse, sed nullius fere momenti habendam esse. Vbicunque enim ueram lectionem nobis tradit, Neapolitani consensus accedit, iis autem locis, ubi ceteri libri uerum seruauerunt, uel maxime superuacanea est, quae sententia altera disputationis huius parte confirmabitur.

## II. DE AVCTORITATE NEAPOLITANI ET FAMILIAE DV.

Ea ex re, quod N et stirpem AF optime nobis repraesentat et haud paucis locis cum DV genuina Propertii uerba exhibentibus conspirat, non deteriorem eum esse illis codicibus cum aliqua probabilitate colligere licet. Iam de Baehrensii sententia, qui nullam auctoritatem illum uindicare sibi posse contendit, dubitationem nasci uides. Admodum autem illam labefactari concedes, ubi permultis locis nullo alio libro assentiente Neapolitanum uerum perhibere intellexeris. De his nunc disserendum nobis est.[1])

4. N uerum seruauit contra reliquos libros,

a) non accedente manu 2 libri F aut V: I 20, 4 (non opus est Baehrensii mutatione); II 7, 3; 8, 25 (noua molitur Baehr.); 9, 21 (non sola potabat Cynthia). 26; 12, 8; 15, 51; 20, 8; 23, 22 (cf. Hertzb. et Leo p. 446; 'capiant' metri causa interpolatum e.); 25, 42 (Leo p. 446 iure N defendit); 27, 7 (leg. 'fletis' cf. p. 189); 28, 33; 29, 11 (cf. III 3, 36); 30, 18 (Palladis); 32, 22; 34, 29 (ab 'erechti' non multum differt 'crethei'; assentior Hertzbergio, Birtio [Mus. Rh. XXXII p. 411 sq.], Palmero, qui senem Erechtheum esse Aeschylum putant, nam loci sensus postulat, ut carmina heroica molli teneraeque Alexandrinorum poesi opponantur); III 5, 6 (leg. aera). 34; 6, 41 (siue 'Quod mi si e' cum Lachmanno scribis siue 'Quod sin e' cum Muellero, N lectio propius ad uerum accedit); 7, 47; 8, 28; 9, 9 (interpolatum esse N Baehr. sine iusta causa putat). 36; 12, 32; 15, 32 ('ubi aduerso — Noto' leg. cum Lachm.); 22, 27; 23, 11 (cf. 20, 6); IV 1, 36. 106 (leg. umbraue quae). 149; 2, 22 (nihil cogit scribere 'quascunque'). 26. 29; 3, 52 (artificiosissime Hertzb. defendere conatur 'tuas'); 5, 25. 35; 7, 33. 83 (cf. Lachm.); 11, 81.[2])

1) Hac in parte nonnulla, quae M. Hauptius, Fr. Leo, Brandtius praeoccupauerunt, paucis absoluam. — 2) IV 10, 41 non multum abest a uero 'Virtomanē' (N) [i supra e]; 'Dutomani' et 'Vncomani' cett. De III 7, 25

II 19, 20: Incipiam captare feras et reddere pinu
Cornua et audaces ipse monere canes.

Non debebat hic Baehrensius lectioni librorum FDV, quae est 'mouere', patrocinari. Alterum uerum est; cf. enim Ou. her. 4, 42:

Hortari celeris per iuga summa canes

et, ubi similis sententia est, Verg. Georg. III 164:

Iam uitulos hortare uiamque insiste domandi.

II 33, 37 Cum tua praependent demissae in pocula sertae eqs.

Mirum in modum, quod iam Leo p. 447 monuit, Baehrensius errauit, cum Neapolitanum 'demissae — sertae' exhibentem (in O legitur 'demissa — serta') hoc l. interpolatum esse contenderet e Charisio, qui et ipse femininam formam testatur his uu. (p. 107, 25 K.): 'Propertius feminine extulit sic: tua praependent demissae in pocula sertae'. Tali testimonio procul dubio plus auctoritatis tribuendum est quam libris nostris manu scriptis, quippe qui a Propertii aetate magno temporis spatio seiuncti uariis uicissitudinibus obnoxii fuerint. Grauissimus igitur hic l. ad confirmandam Neapolitani praestantiam.

II 34, 39sq.: Non nunc Amphiaraeae prosint tibi fata
Quadrigae aut Capanei grata ruina Ioui.

Sic Baehrensius dedit addita uoce 'nunc'. Summa rei in eo uersatur, utrum cum plerisque Neapolitani illud 'magno', quod in O omissum est, genuinum habendum et ita u. scribendus sit: Aut Capanei magno g. r. I., an cum Lachmanno et Baehrensio illa uoce ut foedo Italorum commento abiecta eo modo constituendus sit, qualem supra adscripsi, uersum maiorem uocabulo aliquo inserto expleri ut oporteat. Ac mihi quidem prior sententia defendenda uidetur esse. Primum enim ipse Propertius illud uocabulum tuetur II 32, 60:

Non potuit m a g n o casta negare Ioui,

deinde causa, cur interciderit, manifesta est. Verissime enim Palmerus praef. p. XXXVI librarium pronuntiasse Căpănēī dicit. Tum ueri multo est similius uocabulum 'quadrigae' sensu cum u. maiore coniunctum etiam in hoc collocatum fuisse, pentametrum autem totum mentione Capanei expleri. Iam de u. hexametro, qui nullo metro in codd. ita legitur: Non Amphiareae (-arerae N) prosint (-sunt F) tibi f. qu., quid sentiam, ut proferam, facillime sanari

et IV 5, 21 dubium mihi est. — Nonnulla, quae me omisisse suspicari possis, infra tractabo.

um posse censeo uerborum transpositione. Rescribendum puto cum Luc. Muellero:

Non tibi quadrigae prosint fata Amphiareae,
Aut Capanei magno grata ruina Ioui.

Formam autem, quae est Amphiareus, Propertium Alexandrinis debere, fortasse Euphorioni consentaneum est; cf. L. Muell. et Aug. Otto p. 41. Multo minus arrident, quod Vngerus Anal. Pr. p. 40: 'Non iam Pharaeae' et quod Leo p. 436 sq. scribendum proponit: 'Non Oropeae', quia in nomine proprio latere uitium uix credibile est.

III 15, 3: Vt mihi praetextae pudor est uelatus amictu eqs.

Sic antea uulgo legebatur. Codd. ita discrepant: praetexta FDV, praetexti N. Versum ita ut apposui stare non posse iam Hertzbergius uidit. Male enim praetexta amictui opponitur, cum et toga uirilis et praetexta amictus sit. Reponendum igitur est e Neapolitano 'praetexti' et id, quod libri DV praebent, FN indicant, 'amictus'. Sanus autem ut prodeat uersus e librariorum erroribus, nescio an pro 'uelatus', quod ad sensum parum aptum est, cum Guyeto 'elatus' uel cum Italis 'sublatus' scribendum sit. Velandi enim uerbum, quoniam de uestibus h. l. agitur, facile irrepere potuit. Itaque cum Baehrensio legendum puto:

Vt mihi praetexti pudor est sublatus amictus.

Sensus est: postquam pudor puerilis, quem praetextus amictus ferebat, toga uirili sumpta cessit.

Sequantur pauci loci, ubi N uerae lectionis uestigia magis seruauit quam ceteri libri.

II 32, 5: Cur aut te Herculeum deportant esseda Tibur?
Appia cur totiens te uia ducit anus?

In N legitur 'Curua te'; in O 'cur uatem'. Hanc scripturam in Perusino quoque extantem Palmerus defendit atque hunc in modum uersum explicat: 'Cynthia ad suam domum Tiburtinam (cf. III 16, 2) uatem praesagum, anum fatidicam deportari essedis iubet, ut futura exponant. Cf. II 4, 15:

Nam cui non ego sum fallaci praemia uati?
Quae mea non decies somnia uersat anus?

Sed obscuratur hac interpretatione argumentum prioris huius elegiae partis, ubi Propertius Cynthiam uituperat, quod toties Roma uel potius ab ipso discedat et taedium urbis religionemque praetendens petat loca ab hominum turba frequentata. Accedit, quod in u. se-

quenti integras uoces 'te uia' immutare ille cogitur in 'deuia'. Itaque non dubito, quin poeta Cynthiae u. 5 illud ipsum obiurget, quod conspectum custodiamque suam fugiens ex urbe saepe in locum illum amoenissimum se conferat (cf. u. 4: petis, et u. 9: currere). Qua de causa cum Neapolitani uocula 'te' genuina habenda sit, iam uideamus, quid elici possit ex 'curua' ad ueram lectionem constituendam. Vulgo scribunt: 'Curue te in H.', contra leges metricas teste Luc. Muellero (praef. p. XXXII); melius habet, quod ipse proponit: Cur aut te H. Etiam facilius cum Baehrensio una littera inserta rescribitur: Cur tua te H.

III 8, 19: Non est certa fides, quam non iniuria uersat.

Sic u. scriptus est in FDV, neque quidquam mutandum esse censeremus, nisi N, qui pro 'iniuria' exhibet 'iniurgia', scrupulum nobis iniceret. Valde igitur blanditur et digna est, quae recipiatur, emendatio Vahleni (Ind. lect. Berol. aest. a. 1881, p. 6), qui indicium illud optimi libri secutus legi uult:

Non est certa fides, quam non in iurgia uertas.

Sententia quam praeclare habeat, ex ipso loci tenore statim uides. — Praeter Neapolitanum etiam ceteri codices ad uerum reponendum aliquid conferre uidentur

IV 3, 11 Haecne marita fides, hae sunt pactae mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?

Hoc l. post Hauptii coniecturam a plerisque summopere laudatam notissimo id potissimum quaeritur, utrum e codicum FDV lectione Neapolitani illud 'parce auia' oriri potuisse negans ex hoc uerum enucleandum, illam interpolatam esse contendas, an in illo libro merum subesse errorem tibi persuadeas, ut codicum DV scripturam ('hae sunt pactae mihi noctes; et pacate mihi n.' F) pro genuina amplecti liceat. Priorem sententiam per se satis probabilem esse, si multos locos, ubi N uerae scripturae indicia seruauit, tecum consideraueris, uix negabis nec plerique criticorum non ita censent. Hac igitur ratiocinatione ductus Hauptius (Opusc. II p. 105), postquam uoces 'sunt' et 'mihi' in libris nulla fide dignis rudi uersus emendandi conatu substitutas esse demonstrare conatus est, e Neapolitani scriptura eliciendum satis ingeniose hoc proponit: — et pactae in sauia noctes. Sed Luc. Muellerus, Brandtius (p. 41), Vahlenus (Monatsber. d. kgl. preuss. Acad. d. Wiss. z. Berl. Apr. 1881, p. 352), alii hoc uocabulum, quod nusquam apud Propertium nisi III 29, 39 legitur, ne ad sententiam quidem satis aptum esse iure

contendunt. Nonne enim hic post commemoratam sanctam coniugii fidem sauiorum mentio languet sordetque? Accedit, quod 'pactae' cum uerbis 'in sauia' ad unum fere coire, ut ab illa uoce iam non pendere possit uersus proximus, Vahlenus animaduertit; cf. Brandtium. Itaque dubium mihi non est, quin haec coniectura a poetae mente abhorreat. Etiam minus mihi placet id, quod L. Muellerus Propertium dedisse putat: — pactae et mihi gaudia noctis, propterea, quod non de nocte nuptiali sermonem esse sensus postulat, sed de multis noctibus, quas Arethusa a marito in remotissimis regionibus militante sibi eripi queritur. Magis arridet Brandtii coniectura, quae est 'et pactae aula mihi noctes' h. e. haene illae noctes, quas mihi in atrio promisisti? Sed si hoc a poetae manu profectum esse tibi persuades, restat dubitatio ea in re posita, quod, quomodo interciderit 'mihi', non intellegis. Qua de causa in eam incidi opinionem, ut talem uocem restituendam esse conicerem, qualis et ante proximum uerbum 'mihi' facile omitti poterat et litteris a N traditis 'auia' similis est. Et ecce nobis subuenit cod. Perusinus, qui teste Palmero 'iam' exhibet.[1]) Haud enim inepte sumere possis fuisse in fonte Neapolitani 'pacteiami' i. e. pactae iam mihi, quod cum obscuratum esset, ortum est illud 'parce auia'. Nam omnes illas litteras difficiles fuisse ad legendum etiam inde elucet, quod huius libri librarius uocem 'pactae' per 'parce' descripsit. Contra in ceteris codicibus uestigio uocis 'iam' deleto pronomen mihi, quod sensus facile suppeditat, seruatum est, uersus autem explendi causa in fonte librorum DV 'sunt' additum, in F 'pactae' mutatum est in 'pacatae'.[2]) Hoc igitur modo si rem tibi fingis omnia facile explicantur et simul manifestum est hic et Neapolitano et reliquis libris, quippe qui 'mihi' seruauerint, utendum esse. Itaque cum Palmero scribendum existimo:

Haecne marita fides et pactae iam mihi noctes.

b) N in genuina lectione conspirat cum $F^2V^2$ his locis: I 3, 30; 4, 22; 6, 6; 7, 20; 12, 9; 13, 11; 14, 22 (indicatiuus maiorem habet uim; releuat $V^2$); 22, 7 (cum $V^2$?); II 8, 37 (non uideo, cur Baehr. praeferat 'sacra'); 16, 44; 25, 39; 33, 19; 34, 25 (cf. II 8, 37); III 3, 22; 7, 46 ('pauper, at in terra' coniungendum esse cum 'uiueret' iam Leo p. 444 monuit; fortasse 'flare potest' legendum). 52. 68; 8, 18; 9, 2; 10, 15. 19. 23; 11, 25 (cum Baehr. mutauerit, parum perspicio); 12, 4; 13, 51. 58; 16, 11. 30; 20, 17

1) Fortasse est mera coniectura, sed uera, opinor. — 2) Haupt. etiam 'mihi' spurium iudicat; cf. tamen L. Mueller.

III 2, 21 sq. Aut illis flamma aut imber subducet honores,
Annorum aut ipso pondere uicta ruent.

Hoc l. poeta maxima splendidissimaque aedificia longi temporis incommodis euerti atque obrui posse, famam, quam ingenii monumenta tribuant, sempiternam esse ait. Libri u. 22 ita uariant: ictu FN, ictus D, ictu≡ V; pondere DVN, pondera F. Inde nonnulli editores scribunt: Annorum aut ictu pondera uicta ruent[1]), ut uoce 'pondera' aedificia illa sumptuosa significentur. Sed displicet nouum hoc subiectum, quo pronomen 'ille' excipitur et diffidendum est libro F alius codicis consensu destituto. Nec magis arridet propter duorum ablatiuorum concursum, quod Burmannus et Palmerus commendant:

Annorum aut ictu, pondere uicta, ruent,

distinctione subuenire frustra studentes. Itaque uerum uidisse puto Fonteinium et Santenium, qui Baehrensio plaudente paulo acriore medicina uersum indigere rati commode sic eum constituerunt:

Annorum aut ipso pondere uicta ruent,

h. e. suo pondere per temporis diuturnitatem uicta ruinas dabunt. Coniecturam autem Withofii 'aut ictu aut pondere' et Eldikii 'aut tacito pondere (cf. Burmann. p. 494) a uero abhorrere uix quisquam negabit.

III 11, 33 sqq.: Noxia Alexandria, dolis aptissima tellus,
Et totiens nostro Memphi cruenta malo,
Tres ubi Pompeio detraxit arena triumphos! 35
Tollet nulla dies hanc tibi Roma notam! 36
Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.
Scilicet incesti meretrix regina Canopi, 39
Vna Philippeo sanguine adusta nota, 40
Ausa Ioui nostro latrantem opponere Anubim eqs.

Non debebat Baehrensius prae ceterorum codicum consensu librum F anteferens, qui u. 35 perhibet 'Haec tibi', ita scribere: 'Haec tibi Pompei detr. ar. tr.'. Quod enim parum perspicuum esse dicit (praef. p. XIII), quo iure u. 37 sq. subito ad Pompeium ipsum ('tibi') uerba dirigat, nihil ualet, quoniam orationis uigor hic fert, ut modo huc modo illuc Propertius allocutionem conuertat. Praeterea maior res est, si tres fuisse triumphos ait, et nimis uiolen-

1) Ita 'fortunae ictu' legitur apud Ou. ex Pont. II 7, 41.

tum 'Pompeio', quod omnes libri tuentur, sollicitare. At iure Baehrensius cum Lachmanno uu. 36 et 40 sedes mutare iubet. Quomodo enim Pompeius Ptolemaei dolo interfectus Romae aeterno crimini esse potuit? Confugiunt igitur interpretes ad id, ut Romam ultione tantae perfidiae dimissa sempiternam notam contraxisse contendant, quod, quo iure faciant, ipsi uideant. Et sustulisse Augustum hanc ignominiam Cleopatra uicta Lachmannus recte monet. Contra nonne multo uerius Romae summae ignominiae uerti poterat, quod Cleopatra, improba meretrix

'pretium Romana poposcit
Moenia et addictos in sua regna patres'?

Iam uides, quam inepta Hertzbergii interpretatio sit: 'hoc uero dedecus nominis Romani sempiternum, quod ciuis Romanus, quod commilito abiectissimorum hominum contagione et fraudibus contaminatus imperatorem suum proditor percussit'. Ac ne hoc quidem Lachmannus neglexit nimiam esse licentiam primum orationem ad Memphim dirigere (u. 34), dein Pompei mentione facta (u. 35) Romam alloqui (u. 36), tum rursus Pompeium affari (u. 37). Recte igitur ille totum locum constituisse mihi uidetur.

IV 7, 25: Nec crepuit fissa me propter arundine custos.

Intellegendum esse custodem, qui intra septem dies, quos corpus mortuum, antequam cremaretur, domi seruatum esse Plinius docet (ap. Seru. ad Verg. Aen. VI 218), fistula cecinerit, Hertzbergius animaduertit. Ac Baehrensius spreta librorum DVN lectione recepit 'fixa', quod in F est. Sed quo iure id fecerit, ego assequi non possum. Fortasse cogitat ea de re, quod complures arundinis fistulae cera inter se coniungebantur[1]); hoc uero nuda uoce 'fixa' notatum esse uix potest. Immo aptius est uocabulum 'fissa' et intellegenda forte tibia duplex, quae duabus fistulis in unum coeuntibus constabat. — Iam affero locum, ubi genuinae scripturae uestigium indicatum esse in F suspicari possis.

III 13, 37: Pinus et incumbens lentas circumdabat umbras.

Caue quidquam tribuas codicis F scripturae 'letas' ('lentas' cett.), qua, ut conicias 'laetas' uel 'latas', adduci possis. Hae lectiones obuiae sunt in libris Italorum commentis foedatis. Emendauit hunc u. Baehrensius (Misc. Crit. p. 105), cum scriberet: lentis. Ipsi enim amantes sub umbra strati dicuntur lenti; sic Verg. Ecl. 1, 4: — tu, Tityre, lentus in umbra.

1) Cf. Verg. Ecl. 3, 25: — aut unquam tibi fistula cera iuncta fuit.

Nonnullis locis aut D aut V ad alteram stirpem AF prauam scripturam exhibentem deflexus est.

I $8^b$, 45 ('certos [VN] uerum est; nihil latet); II 4, 27 (ille legendum c. VN); 14, 11 (leg. dum); 20, 10 (leg. uel); 34, 30 (leg. uester); III 4, 22 (leg. 'sacra', V m. 1?); 5, 12 (leg. nectimus); IV 5, 40 (summopere miror Baehrensium praetulisse 'alterius'); quibus omnibus locis VN praeferendi sunt.

II 10, 9sq.: Nunc uolo subducto grauior procedere uultu
Nunc aliam citharam me mea Musa docet.

Ita scriptum est in VN neque aliter uulgo legunt. Et recte quidem, quoniam anaphora aptissime sensui conuenit. Baehrensius ex 'Nanque', quod in FD est, Italos secutus effecit 'Iamque'.

II 12, 9sqq.: Et merito hamatis manus est armata sagittis,
Et pharetra ex humero Gnosia utroque iacet:
Ante ferit quoniam, tuti quam cernimus hostem,
Nec quisquam ex illo uulnere sanus abit.

Non magis hoc quam praecedenti loco probandum est, quod Baehrensius codicum FD scripturae, quae est 'erit' ('abit' VN), patrocinatur. Quia enim hic poeta uulgatam Amoris imaginem nobis depingit, quomodo sagittis necopinantes nos confodere soleat, praesens tempus, quod est 'ferit', non futurum sequi potest, sed etiam u. 12, ut in sententia generali, praesenti opus est. Legendum igitur 'abit'.

III 6, 5sq.: Omnis enim debet sine uano nuntius esse
Maioremque timens seruus habere fidem.

Assentior Hertzbergio, qui iniuria Lachmannum hoc distichon spurium habere demonstrat; sed hyperbaton, quod uocant, hic esse agnoscendum, quo 'Omnis' non ad 'nuntium', sed ad subiectum utriusque enuntiati commune 'seruus' referri uult, uix ei concesserim. Hoc enim, quamuis Lachmannus renitatur, poeta dicit: omnis nuntius seruare fidem debet, imprimis autem serui, ne eam uiolet, interest, quoniam poena ei imminet. Ceterum in propatulo est codicis V lectionem: sine uanis esse relator (sine uanus esse F) insulsum esse librarii commentum; scribendum est cum DN: sine uano nuntius esse.

IV 5, 33sq.: Denique ubi amplexu Venerem promiseris empto,
Fac simules puros Isidis esse dies.

Docet hic lena, quibus artibus puella munera ab amatoribus extorquere possit. Libri V et N seruauerunt uerbum 'simules'

erhibentes 'similes' (V in ras. m. 1). De uerborum autem ordine erius quam alii iudicare mihi uidetur Baehrensius, cum 'simules' ost 'puros' ponendum censeat, quia in archetypo 'simules Isidis' a 'sideris' conflatum fuerit; est quoque in D lacuna post 'puros'. ;eterum ingeniosam Beroaldi coniecturam, quae est 'Isidis', uix uisquam in dubium uocabit; cf. enim Ou. am. I 8, 73sq.:

Saepe nega noctes, capitis modo finge dolorem,
Et modo quae causas praebeat, Isis erit.

3. F solus paucissimis locis genuinam lectionem erhibet. Sunt hi: III 21, 11; IV 9, 45; 11, 20 (non multum liffert 'iudicet' a 'uindicet').

I 10, 11: Surge, anima, ex humili; iam carmina sumite uires;
Pierides, magni nunc erit oris opus.

Ita F, 'carmine' DVN. Hertzbergius N secutus dedit: Surge, anima, ex humili: iam carmine sumite uires Pierides: magni n. e. o. o., ut ablatiuus 'carmine' Graeci accusatiui ratione positus esset. Luc. Muellerus hoc modo distinxit: Surge, anima, ex humili iam carmine, sumite uires Pierides: magni n. e. o. o. Sed uterque errauit, quamquam Hertzbergio ea in re assentiendum est, quod post 'humili' incidendum esse putat, ut a uocula 'iam' cum ui aliqua posita altera uersus pars incipiat. At concinnior ut euadat oratio, cum F legendum est, ut supra adscripsi. Tres sunt uocatiui: anima, carmina, Pierides, et per se capiendum 'ex humili', quod quia parum intellegebatur, exortum est prauum illud 'carmine'. Iam Burmannus uerum uidit: assensi sunt Lachmannus, Baehrensius, Palmerus. — Quomodo ad uerum perueniri possit, F indicat:

II 15, 23sqq. Dum nos fata sinunt, oculos satiamus amore:
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.
Atque utinam haerentes sic nos uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Duas esse res in his uersibus, in quibus critici iure haeserint, contendit Fischerus (De locis quibusd. Prop., Bonn. 1863) p. 17sqq.: primum, quemnam poeta u. 26 alloquatur, parum esse perspicuum, deinde tolerari non posse uocabulum 'dies' bis in fine duorum uersuum positum. Postquam igitur audaciora emendandi conamina, qualia sunt Guyeti illud 'sic nos uincire Cythere' et Lachmanni 'Velles, ut nunquam solueret, Idalie' (h. e. Venus) merito reiecit, quomodo ipse locum esse sanandum censeat, aperit. De industria

enim uocem 'dies' repetitam esse ratus ad tollendam utramque diffi cultatem hoc proponit:

Atque utinam haerentes sic nox uincire catena
Velles, ut nunquam solueret ulla dies.

Sensum ita explicat: 'Propertius igitur cum u. 24 uocem 'nox' in malam partem acceperit, quasi se ipse corrigens in hac elegia, in cuius initio noctem candidam dicit, u. 25 noctem supplicans ad loquitur eique debitum honorem reddit, diei autem, quae inuide amantibus, potestatem quam minimam esse cupit'. — At poetam hunc in modum uerbis lusisse, quis credat? A Propertii dicendi genere tale quid certe absonum est. Sed ne extat quidem altera illa difficultas, quam positam putat Fischerus in repetito uocabulo 'dies', quod statim concedes, si III 10, 16 et 18 contuleris, ubi de uoce 'caput' item res se habet. Itaque una restat dubitatio, quemnam alloquatur poeta u. 26. Non ad catenam directam esse posse orationem propter uu. 24 et 27 iam Lachmannus et Baehrensius monuerunt. Quid, quod ne ad Cynthiam quidem fieri allocutionem sensus patitur? Quomodo enim animo fingere nobis possumus illam imaginem, qua Cynthia ipsa se cum Propertio catena artissime coniungere dicitur? Quae si uere disputata sunt, dubium uix esse potest, quin illud 'uelles' abiciendum et tertia persona restituenda sit, ut 'catena' subiectum fiat. Itaque Propertii manum reposuisse mihi uidetur Baehrensius, cum codicem F re uera 'uellet' exhibentem secutus facillima mutatione scriberet:

Vellet uti nunquam solueret ulla dies.

Aptissime conferunt ad h. l. Pseudotibull. III 4, 15sq.:

Sed potius ualida teneamur uterque catena
Nulla queat posthac nos soluisse dies.

Ex iis igitur, quae hucusque disputauimus, elucet familiam (A)F multis locis aut ueram scripturam ipsam aut eius uestigia tradere sed ita, ut N ubique assentiatur (cap. 1), aliis locis a pristina integritate deflexam esse (cap. 2), paucissimis per se solam uerum seruasse (cap. 3). Hos autem perpaucos locos si tecum considera-ueris, tam pusillam codicum scripturae esse differentiam uidebis, ut nihil fere libro F dandum sit et sine eius subsidio uerum enucleari possit. Quo accedit, quod ne constat quidem, num F lectiones his locis extantes communes habeat cum A, qui desit; fortasse enim nihil aliud quam librarii error et is quidem felix subest. Quaecunque autem Baehrensius e F recepit aut hoc codice nixus coniecit, inuito Propertio recepit.

Quae si uera sunt, haud dubie sequitur familiam AF non tantam, quantam Baehrensius ei attribuit, auctoritatem sibi uindicare posse, sed nullius fere momenti habendam esse. Vbicunque enim ueram lectionem nobis tradit, Neapolitani consensus accedit, iis autem locis, ubi ceteri libri uerum seruauerunt, uel maxime superuacanea est, quae sententia altera disputationis huius parte confirmabitur.

## II. DE AVCTORITATE NEAPOLITANI ET FAMILIAE DV.

Ea ex re, quod N et stirpem AF optime nobis repraesentat et haud paucis locis cum DV genuina Propertii uerba exhibentibus conspirat, non deteriorem eum esse illis codicibus cum aliqua probabilitate colligere licet. Iam de Baehrensii sententia, qui nullam auctoritatem illum uindicare sibi posse contendit, dubitationem nasci uides. Admodum autem illam labefactari concedes, ubi permultis locis nullo alio libro assentiente Neapolitanum uerum perhibere intellexeris. De his nunc disserendum nobis est.[1])

4. N uerum seruauit contra reliquos libros,

a) non accedente manu 2 libri F aut V: I 20, 4 (non opus est Baehrensii mutatione); II 7, 3; 8, 25 (noua molitur Baehr.); 9, 21 (non sola potabat Cynthia). 26; 12, 8; 15, 51; 20, 8; 23, 22 (cf. Hertzb. et Leo p. 446; 'capiant' metri causa interpolatum e.); 25, 42 (Leo p. 446 iure N defendit); 27, 7 (leg. 'fletis' cf. p. 189); 28, 33; 29, 11 (cf. III 3, 36); 30, 18 (Palladis); 32, 22; 34, 29 (ab 'erechti' non multum differt 'crethei'; assentior Hertzbergio, Birtio [Mus. Rh. XXXII p. 411 sq.], Palmero, qui senem Erechtheum esse Aeschylum putant, nam loci sensus postulat, ut carmina heroica molli teneraeque Alexandrinorum poesi opponantur); III 5, 6 (leg. aera). 34; 6, 41 (siue 'Quod mi si e' cum Lachmanno scribis siue 'Quod sin e' cum Muellero, N lectio propius ad uerum accedit); 7, 47; 8, 28; 9, 9 (interpolatum esse N Baehr. sine iusta causa putat). 36; 12, 32; 15, 32 ('ubi aduerso — Noto' leg. cum Lachm.); 22, 27; 23, 11 (cf. 20, 6); IV 1, 36. 106 (leg. umbraue quae). 149; 2, 22 (nihil cogit scribere 'quascunque'). 26. 29; 3, 52 (artificiosissime Hertzb. defendere conatur 'tuas'); 5, 25. 35; 7, 33. 83 (cf. Lachm.); 11, 81.[2])

1) Hac in parte nonnulla, quae M. Hauptius, Fr. Leo, Brandtius praeoccupauerunt, paucis absoluam. — 2) IV 10, 41 non multum abest a uero 'Virtomane' (N; i supra e); 'Dutomani' et 'Vncomani' cett. De III 7, 25

II 19, 20: Incipiam captare feras et reddere pinu
Cornua et audaces ipse monere canes.

Non debebat hic Baehrensius lectioni librorum FDV, quae est 'mouere', patrocinari. Alterum uerum est; cf. enim Ou. her. 4, 42:

Hortari celeris per iuga summa canes

et, ubi similis sententia est, Verg. Georg. III 164:

Iam uitulos hortare uiamque insiste domandi.

II 33, 37 Cum tua praependent demissae in pocula sertae eqs.

Mirum in modum, quod iam Leo p. 447 monuit, Baehrensius errauit, cum Neapolitanum 'demissae — sertae' exhibentem (in O legitur 'demissa — serta') hoc l. interpolatum esse contenderet e Charisio, qui et ipse femininam formam testatur his uu. (p. 107, 25 K.): 'Propertius feminine extulit sic: tua praependent demissae in pocula sertae'. Tali testimonio procul dubio plus auctoritatis tribuendum est quam libris nostris manu scriptis, quippe qui a Propertii aetate magno temporis spatio seiuncti uariis uicissitudinibus obnoxii fuerint. Grauissimus igitur hic l. ad confirmandam Neapolitani praestantiam.

II 34, 39 sq.: Non nunc Amphiaraeae prosint tibi fata
Quadrigae aut Capanei grata ruina Ioui.

Sic Baehrensius dedit addita uoce 'nunc'. Summa rei in eo uersatur, utrum cum plerisque Neapolitani illud 'magno', quod in O omissum est, genuinum habendum et ita u. scribendus sit: Aut Capanei magno g. r. I., an cum Lachmanno et Baehrensio illa uoce ut foedo Italorum commento abiecta eo modo constituendus sit, qualem supra adscripsi, uersum maiorem uocabulo aliquo inserto expleri ut oporteat. Ac mihi quidem prior sententia defendenda uidetur esse. Primum enim ipse Propertius illud uocabulum tuetur II 32, 60:

Non potuit m a g n o casta negare Ioui,

deinde causa, cur interciderit, manifesta est. Verissime enim Palmerus praef. p. XXXVI librarium pronuntiasse Căpānēī dicit. Tum ueri multo est similius uocabulum 'quadrigae' sensu cum u. maiore coniunctum etiam in hoc collocatum fuisse, pentametrum autem totum mentione Capanei expleri. Iam de u. hexametro, qui nullo metro in codd. ita legitur: Non Amphiareae (-arerae N) prosint (-sunt F) tibi f. qu., quid sentiam, ut proferam, facillime sanari

et IV 5, 21 dubium mihi est. — Nonnulla, quae me omisisse suspicari possis, infra tractabo.

eum posse censeo uerborum transpositione. Rescribendum puto cum Luc. Muellero:

Non tibi quadrigae prosint fata Amphiareae,
Aut Capanei magno grata ruina Ioui.

Formam autem, quae est Amphiareus, Propertium Alexandrinis debere, fortasse Euphorioni consentaneum est; cf. L. Muell. et Aug. Otto p. 41. Multo minus arrident, quod Vngerus Anal. Pr. p. 40: 'Non iam Pharaeae' et quod Leo p. 436 sq. scribendum proponit: 'Non Oropeae', quia in nomine proprio latere uitium uix credibile est.

III 15, 3: Vt mihi praetextae pudor est uelatus amictu eqs.

Sic antea uulgo legebatur. Codd. ita discrepant: praetexta FDV, praetexti N. Versum ita ut apposui stare non posse iam Hertzbergius uidit. Male enim praetexta amictui opponitur, cum et toga uirilis et praetexta amictus sit. Reponendum igitur est e Neapolitano 'praetexti' et id, quod libri DV praebent, FN indicant, 'amictus'. Sanus autem ut prodeat uersus e librariorum erroribus, nescio an pro 'uelatus', quod ad sensum parum aptum est, cum Guyeto 'elatus' uel cum Italis 'sublatus' scribendum sit. Velandi enim uerbum, quoniam de uestibus h. l. agitur, facile irrepere potuit. Itaque cum Baehrensio legendum puto:

Vt mihi praetexti pudor est sublatus amictus.

Sensus est: postquam pudor puerilis, quem praetextus amictus ferebat, toga uirili sumpta cessit.

Sequantur pauci loci, ubi N uerae lectionis uestigia magis seruauit quam ceteri libri.

II 32, 5: Cur aut te Herculeum deportant esseda Tibur?
Appia cur totiens te uia ducit anus?

In N legitur 'Curua te'; in O 'cur uatem'. Hanc scripturam in Perusino quoque extantem Palmerus defendit atque hunc in modum uersum explicat: 'Cynthia ad suam domum Tiburtinam (cf. III 16, 2) uatem praesagum, anum fatidicam deportari essedis iubet, ut futura exponant. Cf. II 4, 15:

Nam cui non ego sum fallaci praemia uati?
Quae mea non decies somnia uersat anus?

Sed obscuratur hac interpretatione argumentum prioris huius elegiae partis, ubi Propertius Cynthiam uituperat, quod toties Roma uel potius ab ipso discedat et taedium urbis religionemque praetendens petat loca ab hominum turba frequentata. Accedit, quod in u. se-

quenti integras uoces 'te uia' immutare ille cogitur in 'deuia'. Itaque non dubito, quin poeta Cynthiae u. 5 illud ipsum obiurget, quod conspectum custodiamque suam fugiens ex urbe saepe in locum illum amoenissimum se conferat (cf. u. 4: petis, et u. 9: currere). Qua de causa cum Neapolitani uocula 'te' genuina habenda sit, iam uideamus, quid elici possit ex 'curua' ad ueram lectionem constituendam. Vulgo scribunt: 'Curue te in H.', contra leges metricas teste Luc. Muellero (praef. p. XXXII); melius habet, quod ipse proponit: Cur aut te H. Etiam facilius cum Baehrensio una littera inserta rescribitur: Cur tua te H.

✓ III 8, 19: Non est certa fides, quam non iniuria uersat.

Sic u. scriptus est in FDV, neque quidquam mutandum esse censeremus, nisi N, qui pro 'iniuria' exhibet 'iniurgia', scrupulum nobis iniceret. Valde igitur blanditur et digna est, quae recipiatur, emendatio Vahleni (Ind. lect. Berol. aest. a. 1881, p. 6), qui indicium illud optimi libri secutus legi uult:

Non est certa fides, quam non in iurgia uertas.

Sententia quam praeclare habeat, ex ipso loci tenore statim uides. — Praeter Neapolitanum etiam ceteri codices ad uerum reponendum aliquid conferre uidentur

✓ IV 3, 11 Haecne marita fides, hae sunt pactae mihi noctes,
Cum rudis urgenti brachia uicta dedi?

Hoc l. post Hauptii coniecturam a plerisque summopere laudatam notissimo id potissimum quaeritur, utrum e codicum FDV lectione Neapolitani illud 'parce auia' oriri potuisse negans ex hoc uerum enucleandum, illam interpolatam esse contendas, an in illo libro merum subesse errorem tibi persuadeas, ut codicum DV scripturam ('hae sunt pactae mihi noctes; et pacate mihi n.' F) pro genuina amplecti liceat. Priorem sententiam per se satis probabilem esse, si multos locos, ubi N uerae scripturae indicia seruauit, tecum consideraueris, uix negabis nec plerique criticorum non ita censent. Hac igitur ratiocinatione ductus Hauptius (Opusc. II p. 105), postquam uoces 'sunt' et 'mihi' in libris nulla fide dignis rudi uersus emendandi conatu substitutas esse demonstrare conatus est, e Neapolitani scriptura eliciendum satis ingeniose hoc proponit: — et pactae in sauia noctes. Sed Luc. Muellerus, Brandtius (p. 41), Vahlenus (Monatsber. d. kgl. preuss. Acad. d. Wiss. z. Berl. Apr. 1881, p. 352), alii hoc uocabulum, quod nusquam apud Propertium nisi III 29, 39 legitur, ne ad sententiam quidem satis aptum esse iure

contendunt. Nonne enim hic post commemoratam sanctam coniugii fidem sauiorum mentio languet sordetque? Accedit, quod 'pactae' cum uerbis 'in sauia' ad unum fere coire, ut ab illa uoce iam non pendere possit uersus proximus, Vahlenus animaduertit; cf. Brandtium. Itaque dubium mihi non est, quin haec coniectura a poetae mente abhorreat. Etiam minus mihi placet id, quod L. Muellerus Propertium dedisse putat: — pactae et mihi gaudia noctis, propterea, quod non de nocte nuptiali sermonem esse sensus postulat, sed de multis noctibus, quas Arethusa a marito in remotissimis regionibus militante sibi eripi queritur. Magis arridet Brandtii coniectura, quae est 'et pactae aula mihi noctes' h. e. haene illae noctes, quas mihi in atrio promisisti? Sed si hoc a poetae manu profectum esse tibi persuades, restat dubitatio ea in re posita, quod, quomodo interciderit 'mihi', non intellegis. Qua de causa in eam incidi opinionem, ut talem uocem restituendam esse conicerem, qualis et ante proximum uerbum 'mihi' facile omitti poterat et litteris a N traditis 'auia' similis est. Et ecce nobis subuenit cod. Perusinus, qui teste Palmero 'iam' exhibet.[1]) Haud enim inepte sumere possis fuisse in fonte Neapolitani 'pacteiami' i. e. pactae iam mihi, quod cum obscuratum esset, ortum est illud 'parce auia'. Nam omnes illas litteras difficiles fuisse ad legendum etiam inde elucet, quod huius libri librarius uocem 'pactae' per 'parce' descripsit. Contra in ceteris codicibus uestigio uocis 'iam' deleto pronomen mihi, quod sensus facile suppeditat, seruatum est, uersus autem explendi causa in fonte librorum DV 'sunt' additum, in F 'pactae' mutatum est in 'pacatae'.[2]) Hoc igitur modo si rem tibi fingis omnia facile explicantur et simul manifestum est hic et Neapolitano et reliquis libris, quippe qui 'mihi' seruauerint, utendum esse. Itaque cum Palmero scribendum existimo:

Haecne marita fides et pactae iam mihi noctes.

b) N in genuina lectione conspirat cum $F^2V^2$ his locis: I 3, 30; 4, 22; 6, 6; 7, 20; 12, 9; 13, 11; 14, 22 (indicatiuus maiorem habet uim; releuat $V^2$); 22, 7 (cum $V^2$?); II 8, 37 (non uideo, cur Baehr. praeferat 'sacra'); 16, 44; 25, 39; 33, 19; 34, 25 (cf. II 8, 37); III 3, 22; 7, 46 ('pauper, at in terra' coniungendum esse cum 'uiueret' iam Leo p. 444 monuit; fortasse 'flare potest' legendum). 52. 68; 8, 18; 9, 2; 10, 15. 19. 23; 11, 25 (cum Baehr. mutauerit, parum perspicio); 12, 4; 13, 51. 58; 16, 11. 30; 20, 17

1) Fortasse est mera coniectura, sed uera, opinor. — 2) Haupt. etiam 'mihi' spurium iudicat; cf. tamen L. Mueller.

(constringet scribend.); 22, 13; 24, 38; IV 1, 8. 81. 141; 2, 2 (petita Baehr. sine causa). 19 (quam hic uim uerbi uacare Baehr. statuat, non intellego). 44 ('notat' ferri posse puto; 'mi nitet' Lachm., 'me grauat' Baehr., 'me decet' Polsterus). 62. 64; 3, 59; 4, 9. 10. ~~12~~. 42. 83 (Baehr. intercidisse aliquid statuit); 5, 5; 6, 45. 63; 7, 20. 41 (uerbum 'rependit' mihi speciem temerariae coniecturae minime praebet). 84. 93; 8, 34. 37 (leg. uitrique); 10, 17 (aliter iudicat Baehr. prouocans ad Cat. 68, 90; sed hic de fortitudine sola sermo est). 37.[1])

I 8, 21: Nam me non ullae poterunt corrumpere taedae,
Quin ego, uita, tuo limine uera querar.

AFD, V m. 1 (cf. Corrigend. in Baehr. edit. p. 198) exhibent 'Quin ego tuta'; $NF^2V^2$ 'Quin ego uita'. Sensus huius distichi aperte hic est: Quocunque modo de me mereris, tamen, ut prospere procedat iter tuum, opto; nam nullus alius amor apud me efficiet, ut aequo animo feram, quod me neglegis, sed semper tibi addictus fido animo querar. Iam quaeritur, utrum 'uita' genuinum habendum, an corrupta uoce 'tuta' ad emendandum nobis utendum sit. Ac Baehrensius quidem (Misc. Crit. p. 74) fieri posse negat, ut poeta, quam u. 1 dementem et u. 17 periuram uocarit, eandem u. 21 blandissima usus adlocutione uitam suam appellet. Itaque substituendum putat epitheton in querellis sollemne: arguta. Sed cum primum uerba illa 'demens' et 'periura' non nimis premenda sint — profitetur enim poeta aperte summum erga Cynthiam amorem inde a u. 21 — et deinde respiciendus sit animus fluctuans in amore et in tali, qualis hoc carmine depingitur rerum condicione, non ita firmo fundamento illius sententiam niti persuasum habeo. Praeterea neque 'arguta' abisse in 'ego tuta' crediderim neque sensus loci supra a me expositus lucem ab illo adiectiuo accipere mihi uidetur. Contra quia ueri multo est similius 'tuta' esse corruptum e 'uita', hac blanda uoce pro genuina habita illud, quod est 'uerba', spurium esse cum Scaligero, Passeratio, aliis censeo. Ad irritum igitur cadunt emendandi conamina, qualia sunt: fida — uerba (Lachm.), multa — uerba (Keil.). Iam restat, ut, quid pro 'uerba' restituendum sit, indagemus. Scaliger proposuit 'acerba' assentiente Sandstroemio (Emendatt. in Prop., Lucan., Val. Flacc.; Vpsal. 1878; p. 2), Passeratius 'uera', quod Hertzbergius probauit, ut dicentem faceret poetam: 'querar quidem, sed nihil nisi iusta',

1) III 7, 23 $NF^2V^2$ 'Hoc' male pro 'Hic'; 14, 17 habenis pro harenis. De II 25, 43 et 29, 1 infra agam.

quod ineptum esse nemo non uidet.[1]) Huius autem coniecturae, qua Propertii manum restitui ego quoque existimo, uerum sensum primus L. Muellerus perspexit, cum interpretaretur: ueri cum questu signa edam amoris. Cf. Cat. 66, 18: Non, ita me diui, uera gemunt, iuerint. Prop. III 6, 35: Quae tibi si ueris animis est questa puella. Saepissime autem uoces 'uera' et 'uerba' esse confusas commemorare uix attinet.

III 13, 47: Cui si tam longae minuisset fata senectae
Gallicus Iliacis miles in aggeribus,
Non ille Antilochi uidisset corpus humari,
Diceret aut 'o mors, cur mihi sera uenis?'

Libri hoc habent:

Quis tam longaeuae { minuisset $NF^2V^2$ / meminisset $DV^1$ / iurauisset $F^1$ } fata sen.

Baehrensius (Misc. Crit. p. 87), cum non de uiolenta Nestoris morte per militem accepta, sed de negata a fato uita longa dici oportere putaret, hunc in modum locum constituit:

Cui si tam longae renuisset fata senectae
Atropos, Iliacis miles in aggeribus, eqs.

Postea autem hac coniectura abiecta in editione hoc scribendum proposuit:

Quoi stamen longae renuisset f. s.,
Callidus Iliacis miles in agg. Non ille etqs.

Sed compluribus de causis ne hoc quidem ferri posse mihi uidetur. Primum enim, quod etiam in priorem coniecturam ualet, non demonstrauit, sed posuit Neapolitani illud 'minuisset' esse interpolatum, deinde 'si' in protasi melius additur, quam suppletur. Tum nescio an displiceat uocabulum 'stamen' singulari numero ac sic nude dictum, quod concedes, si contuleris locos, quales sunt: Tib. I 7, 1sq.: fatalia nentes Stamina. Ou. trist. IV 1, 63:

— natalis stamina nostri,
Stamina de nigro uellere facta mihi.

Ibid. V 13, 24: 'Non ita sunt fati stamina nigra mei.' V 3, 25: 'Scilicet hanc legem nentes fatalia Parcae | Stamina bis genito bis cecinere tibi'. Denique non ita apta euadit sententia, si u. 48 ad apodosin refers: quid enim calliditas et fortitudo Nestoris ad id, quod Antilochi filii mortem uidit? Quibus causis permotus rei-

1) Polsterus ipsum 'iusta' restituendum putat, p. 15.

ciendam Baehrensii coniecturam et acquiescendum esse puto lectione uulgari, quam supra dedi.[1]) Restat autem scrupulus in u. minore: quid enim rescribendum sit pro 'Gallicus', quod idem esse ac 'Phrygius' (Gallus enim Phrygiae amnis) nonnulli interpretes putant, me quidem iudice nondum pro certo constat. Permulta a criticis temptata sunt, cf. Baehr. Bergkius proposuit 'Iliacus Graiis', Kindscherus (Mus. Rh. XVII p. 217) 'quiuis', quod ab omni probabilitate abhorret, Leo (p. 438) 'Delius' i. e. Apollo, quod satis mire dictum puto. Behotius commentus est 'Bellicus', quod Palmerus ita tuetur: 'ne cui uideatur 'bellicus' ui carere, hoc moneo poetam dicere uelle, Nestorem felicius in bello periturum fuisse quam longo et misero aeuo in pace producto'. Sed etiam sine illo adiectiuo haec sententia inest. 'Gallicus' nuper Vahlenus p. 352 rursus defendit; et sane eiusmodi est, ut neque corruptionis neque interpolationis speciem prae se ferat. — Denique ne u. 49 pronomen 'ille', cum a N absit, suspectum habeas, cf. Palmerum (praef. p. XXXVI), qui inde uitium natum esse suspicatur, quod librarius pronuntiaret 'Āntīlōchī'. — Cf. ad hunc l. etiam Aug. Otto p. 29.

II 24, 45sq.: Iam tibi Iasonia nota est Medea carina,
Et modo seruato sola relicta uiro.

Ita $NF^2V^2$; ab infido $DV^1$; om. $F^1$. Baehrensius (proll. p. XII), quia in librorum FN fonte lacuna extiterit, lectionem 'seruato' correctori deberi censet. At prorsus falsus est: 'ab infido' potius una cum 'fallaci' (D mg. m. 2) temera est coniectura. Nam Neapolitani scriptura non solum satis exquisita est, sed ne habet quidem, si alteram praefers, uox 'modo', quo pertineat, quam rem Leo p. 444 monuit. Videtur mihi hic l. unus esse ex iis, quibus Neapolitani auctoritas in clarissima luce posita est.[2])

II 28, 21: Andromede monstris fuerat deuota marinis.

Hac Neapolitani ($F^2V^2$) lectione pro Italorum coniectura habita Baehrensius (proll. p. XXIX) proponit 'sacrata', quod minus quam alterum a scriptura ceterorum codicum, quae est 'monstrata', distet.

1) Vahlenus l. l. p. 351 scripturam codicum defendit optationem interrogatione expressam in ea inesse ratus. Ita igitur legi uult: Quis tam longaeuae min. f. s. Gallicus Iliacis miles in aggeribus? Sed desidero huius insolentis usus exempla ex ipso Propertio deprompta. — 2) De totius distichi integritate Otto p. 51 adeo dubitat, ut corruptelis et interpolationibus misere illud foedatum esse credat. Quod quo iure faciat, hic non curamus; nobis enim nihil aliud diiudicandum, quam utra lectio antiquior sit.

Sed mihi litterarum similitudo hic omnino non curanda uidetur, quia illud 'monstrata' lapsu librarii, cui 'monstris' in mente haerebat, ortum esse ueri est simillimum. Nihil igitur est, cur Neapolitano honorem detrahamus.

II 34, 1: Cur quisquam faciem dominae iam credit amico?

Codicum $F^1DV^1$ lectio 'non credit', si cum Baehrensio illud 'amori' ab omnibus libris exhibitum mutaueris in 'amari', quod facile fit, haud inepta primo obtutu tibi uidebitur, cum sensus hic sit: adeo caue nimis credulus seueris aliorum frontibus (u. 23) existimes dominam tuam a te solo amari, ut semper tibi persuadeas eam etiam ab aliis expeti atque concupisci. Sed accuratius locum considera, uidebis nimis uagam esse illam locutionem nec satis uersui 3 (cf. etiam u. 10) conuenire, quippe qui credendi uerbum hic ualere 'custodiendum tradere' indicet, quae significatio Neapolitani scripturae 'iam credat' subest. Sed nondum sanus est uersus, cum ne nunc quidem 'amori' ferri possit. Vix enim nunc quisquam cum Burmanno deum Amorem hic intellegendum credet, ad quem u. 5 spectet, nec Hertzbergii nugas comprobabit, qui 'amori credit' esse 'periculo ei exponit, ut expeti et adamari ab aliis possit', docere frustra studet. Nihil igitur restat, quam ut Beroaldi commentum 'amico', quod etiam L. Muellerus et Palmerus receperunt, arripias. Denique addo me indicatiuum 'credit', cum maiorem uim habeat, coniunctiuo anteferre. — Subdubito de II 18, 21 sq.:

Quin ego deminuo curam, quod saepe Cupido
Huic malus esse solet, quoi bonus ante fuit.

Ita uulgo scribunt ex $NF^2V^2$; nec sane est, quod reprehendas. Sed reliquorum codicum lectio a Baehrensio recepta, quae est 'Nunc' et ipsa ferri potest, praesertim cum orationis uis in eo posita sit, quod Amor modo iniquus modo propitius eidem esse soleat. Quoniam autem N cum $F^2V^2$ tot locis genuinam scripturam seruauit, ne hic quidem ab eo recedendum esse consentaneum est. — Suo autem fortasse iure Baehrensius, qui uersum scripsit, ut supra dedi, antiquam pronominis relatiui formam, quae est 'quoi' e DV (qui) elicuit. Nam etiam aliis nonnullis locis hi libri tales formas aut exhibent aut indicant, uelut I 20, 45 (quoius); II 6, 26 (quoiuis et quoilibet cf. p. 172); 24, 3 (quoi); 18, 15 (quae DV, cui FN; leg. quoi); 23, 1 (qui DVN, cui F; leg. quoi); cf. etiam II 13, 47. Ita fortasse III 8, 29 legendum est 'quom' (quo DV, cum FN).

N cum V² solo uerum perhibet: I 9, 31; 18, 19; 20, 4; II 3, 26; 15, 27; 26, 15 (apud poetas Augusti aetatis talis elisio diphthongi admitti non potest; cf. L. Muell. De r. m. p. 283).[1]) 44; 28, 47; 29, 36 (nec); 30, 18 (tumor); 32, 52; 33, 42; 34, 12. 42. 72; III 5, 31. 41; 7, 66; 10, 3, 31; 13, 3. 23. 43. 47. 53 (uetus scriptura est 'mons', cum inde librorum FD 'Parnas(s)i' u. 54 ortum uideatur). 54; 14, 30; 15, 15. 34 (iure Brandt. p. 12 N defendit); 16, 4; 17, 21; 18, 20; 20, 4 (-ne seruatum est). 11. 19; 24, 6 (esse). 28; IV 1, 6. 28 (meritissimo Brandt. p. 13 'nuda' uere Propertianum dicit: 'miscebant praelia nuda' ualet 'pugnabant sine lorica'). 41. 73. 104. 133. 135. 142 (non necessaria est Baehrensii coniectura). 144; 2, 28 ('in' propter sequentem uocem 'inposito' mutatum esse uidetur in 'ab'). 49; 3, 5. 16. 67; 4, 23. 30 (cf. Lachm.). 57; 5, 24. 52. 57. 58 ('aere' sensui optime conuenit, cf. Hertzb.; 'sine aure' Vahlen. p. 355); 6, 2. 50. 79. 85; 7, 15. 81; 8, 11. 21. 48; 9, 5. 27. 54; 10, 5. 34. 45. 46; 11, 102.[2])

II 34, 43: Incipe iam angusto uersus includere torno.

Tamquam si nullum posset esse dubium, Baehrensius (proll. p. XXIX) locum absoluit his uerbis: 'alterum 'componere' (hoc enim est in FDV¹) audacissime Itali in 'includere' correxerunt, ego in 'compescere' mutaui, quo et mendi γένεσις declaretur (nam similia maxime uerba fortunam supra expositam subiisse apparet) et uocabulum uere Propertianum restituatur'. Sed unde compertum habet 'includere' esse Italorum coniecturam? Scilicet concludit hoc e codicum DV¹F 'componere' praebentium consensu; quasi uero res non ita habere possit, ut communis horum librorum fons mendum contraxerit.[3]) Meo quidem iudicio idem hoc de l. censendum est ac de II 28, 21, ubi Baehrensius reponendum existimat 'sacrata', quod per compendium scriptum proprius ad reliquorum codicum lectionem 'monstrata' accedat. Nam ut ibi propter litteras 'monstr' librarii errore repetitas similitudinem litterarum anxie curare non opus est, ita etiam hoc, de quo nunc agimus, loco, cum uoce 'com-

1) Perlegenti mihi saepius hoc carmen dubitationem semper mouit uersus ultimi: Cum mihi discussit talia uisa metus, uocabulum ultimum Quod quamquam habet explicationem — timore enim saepe expergiscimur — tamen nescio an elegia pulchriorem conclusionem accipiat, si scribis 'dies'. — 2) III 16, 12 NV² 'scilicet' male pro 'sic licet'; IV 11, 97 'lubrigia sumptum' pro 'lugubria sumpsi'. De II 34, 4 infra disseram. — 3) Vid. stemma in fine disputationis appositum; eae lectiones, in quibus (A)F cum DV consentit, profectae uidentur esse ex apographo, quod littera b significaui.

ponere' uersus 41 genuinum uersus 43 uerbum prorsus expulsum sit, tolerari potest Neapolitani illud 'includere', etsi nihil habet similitudinis cum altero, quod est 'componere'. Cf. Hertzberg., qui sensum explicat. — Diltheyus coniecit 'incudere'.

N cum F² in uera lectione cosentit his tantum locis: II 24, 10; 25, 45; 34, 47; III 1, 5; 5, 6; 11, 14 (e Meotis natum esse 'Iniectis' nemo non uidet); 13, 26; 14, 19 (armis F²; recte ac merito Brandt. p. 12sq. coniecturas Baehrensii reiecit et interpolatos esse reliquos libros demonstrauit); 21, 6; 22, 15; 24, 6 (esses). 29. 33; IV 1, 15. 68; 3, 53; 5, 38 (quoilibet Baehr.); 8, 56. Dubito de III 13, 56 (cf. enim Baehr.) et 23, 20 (cf. Hertzb.). De IV 10, 42 quoque mihi non constat; fortasse scribendum 'e rectis'; 'inuectis' Luetjohann p. 12, alii alia.

Omnes, quos protuli, locos si diligenter examinaueris, Baehrensium peruersissimum de N fecisse iudicium intelleges. Nam etsi in iis uersibus, ubi N sine F²V² uerum praebet, pauca minutiora a correctore profecta esse posse illi concedendum est (ex. gr. II 12, 8 ullis; 28, 33 poterit; 30, 18 Palladis; III 5, 46 haut; 12, 32 natasse), tamen argumenta satis grauia praesto sunt, quae codicis honorem dilucide demonstrent. Considera mihi modo locos, qui sunt II 23, 22 (iuuerint N, capiant cett.); 25, 42 (ducit N, dulcis cett.); 33, 37 (demissae — sertae N cum Charisio, demissa — serta cett.); 34, 40 (magno N, om. cett.); potestne de his ullo modo dubitari? Accedunt ii multi loci, ubi ueri indicia in N sunt, quae uel minime correctionis aut interpolationis speciem praebent. Ne autem eos uersus, ubi in hoc libro lacunae existunt, a me omissos esse putes, de his infra p. 179sqq. agam. — Sed ita codicem interpolatum esse Baehrensius contendit, ut lectiones a manu 2 in F et V adscriptae ab illius librario in uerborum contextum reciperentur. At hoc antequam credatur, non ponendum sed demonstrandum est re uera illas a correctoribus esse profectas, quod fieri nullo modo posse Leo p. 443sqq. uerissime contendit. Nam non solum omnes fere paucissimis exceptis uerae sunt, sed etiam ex parte tam exquisitae, ut illud statuere non liceat. Huius rei exemplum grauissimum est II 24, 46 (seruato NF²V², ab infido DV¹, om. F), quo de l. supra egimus; etiam II 13, 47 (minuisset); 28, 21 (deuota); 34, 43 (includere); III 24, 38 (formae); IV 1, 28 (nuda), alii extra interpolationis suspicionem positi mihi uidentur. Deinde summi momenti

aliud argumentum est, de quo cum Friderico Leo prorsus consentio. Si enim F² et V² scripturae in N fluxissent, hic liber non solum illis, sed correctoribus eorum, uel etiam codice recentior esset descripto ex illis iam correctis, quod Baehrensio uix quisquam concedet. Itaque ne longus sim in re perspicua, uerum est, quod Leo censet Laurentianum et Vaticanum ex codice aliquo Neapolitano haud dissimili, certe non ex ipso N correctos esse, quam rem IV 11, 17—76, locus in eo omissus, satis demonstret. Actum igitur est de sententia Baehrensii, qui Neapolitanum quasi agmen ducere codicum Italorum coniecturis interpolatorum putat.

Sed ut de plurimis, quos protuli, locis in uniuersum Leo sanum mihi uidetur fecisse iudicium, ita de omnibus, qui supersunt, et ab illo et a Brandtio et ab aliis adeo dissentio, ut eos, quod saepius fieri in talibus quaestionibus nemo nescit, ultra iustos fines egressos esse falsaque cum ueris miscuisse contendam. Nam non solum Neapolitanum unum esse librum non interpolatum, sed etiam reliquos omnes codices prorsus abiciendos esse putant, quia, quidquid in his extet, absit a N, interpolatoribus deberi manifestum sit. Ad has sententias refellendas, qua potissimum in re noui aliquid proferre nobis uidemur, iam accedamus.

5. DV(A)F anteferendi sunt Neapolitano aut corrupto aut interpolato: II 1, 2 (cf. III 1, 24; 9, 32; perperam Hertzb.: 'uenit' enim est 'uersatur'). 7; 2, 4; 13, 1 ('armantur' uerum est, cum 'Susa' scribendum sit); 25, 2 (nihil mutandum censeo: 'uenit' error est); 30, 35; 33, 3 (in deam ipsam Prop. inuehitur); III 5, 18 (cf. Baehr. Misc. Cr. p. 99; de uiolenta morte non agitur); 21, 3.

II 6, 25sq.: Templa Pudicitiae quid opus statuisse puellis,
Si quoiuis nuptae quoilibet esse licet?

Quoilibet DV, cuilibet F; quidlibet N. Keilius, etsi 'quidlibet' talibus exemplis, qualia sint I 11, 26; 19, 11; II 20, 26, defendi possit, praeferendum tamen esse 'cuilibet' censet (p. 6) et eo quidem sensu, ut ad amatores referatur, quibus pudicitia lapsa nuptas impune se dare poeta dicat. Sed nescio an displiceat masculini generis datiuus ad datiuum 'quoiuis nuptae' appositus, praesertim cum genetiuum exspectes. Assentior igitur Lachmanno, quid et ipse 'cuilibet' probans attractionem esse agnoscendam statuit, quae exquisitior loquendi ratio librarium Neapolitani fefellerit.

II 30, 19: Num tu, dura, paras Phrygias nunc ire per undas
Et petere Hyrcani litora longa maris
Spargereque externa communes caede Penates
Et ferre ad patrios praemia dira Lares?

Omnia quae de hac elegia aut, ut uerius dicam, de hac uersuum congerie disputata sunt, accuratius examinemus non oportet[1]), quoniam, in quocunque sententiarum conexu collocatum fuisse u. 19, de quo nobis agendum est, putas, rei cardo in eo uersatur, utrum Neapolitano maiorem auctoritatem tribuas an ceteris codicibus.

V. enim 19 in N ita scriptus est:

Non tamen immerito Phrygias nunc ire per u.,

in DV: Nunc tu, dura, paras Ph. eqs. itemque in F, nisi quod 'tu' a manu 1 omissum a manu 2 supra lineam additum est. Omnes igitur, qui ante Baehrensium Propertium ediderunt spreta Neapolitani lectione codicem secuti Groninganum, qui hoc l. ea tantum re discrepat a familia DV, quod pro 'tu' praebet 'iam' (V mg. m. 2), scripserunt:

Num iam, dura, (uel 'dure') paras eqs.

nec Baehrensius codicum DV scripturam pro genuina non amplexus est. Contra Heimreichius p. 19 optimo iure contendere sibi uidetur sana ratione nos cogi, ut potius pro Neapolitani uerbis corruptis ac ne enuntiatum quidem efficientibus supposita esse statuamus

1) Hertzbergio, L. Muellero, aliis hoc carmine, quod unum sit integrumque, poetam ipsum se alloqui credentibus non assentior. Nam si reputaueris tecum ea, quae ille Quaest. Prop. p. 115 profert, nimis artificiosa haec esse ac peruersa concedes. Mihi potius persuasum est non integrum carmen manibus nos tenere sed disiecti membra poetae. Iam Lachmannus ita diuidendum esse censuit, ut a u. 23 noua elegia inciperet. Sed prius quod statuit carmen stare non posse nemo negabit, cum interrogatione illa, quae uu. 19—22 continetur, minus aptam conclusionem habeat. Nec magis arridet, quod Weberus (p. 14 sqq.) uu. 19—22 interpolatos, uu. 1—18 Cynthiae poetam blandis uerbis retinere studenti, uu. 23—40 Propertio respondenti tribuendos esse contendit, quia argumenta satis futilia profert et nimis uiolenter rem agit. Etiam ea, quae Rossbergius (p. 19) et Peiperus (Quaest. Prop. 1879, p. 11 sqq.) disserunt, a probabilitate abhorrere uidentur, quod iudicium ut faciam imprimis moueor horribili illa interpretatione, quam hic uersibus 19—22 inculcat — de tibia enim eos intellegit — mutata insuper codicum lectione, quae est 'Hyrcani', in 'Icarii'. Accedo igitur Heimreichii sententiae, qui quattuor hic esse agnoscenda fragmenta contendit et ea quidem, quae Baehrensius illum secutus in editione sua stellulis interpositis significauit.

uerba 'Num iam, dura, paras'. Itaque, quamquam nondum sibi constet, quidnam poeta scripserit, in emendando certissime proficiscendum esse a N. Neque aliter iudicat Leo p. 447 et ullo modo fieri potuisse negat, ut Neapolitani uerba inueherentur a librario e III 19, 27, quod factum esse Luc. Muellerus suspicatur. Sed ut hanc Muelleri sententiam iure reicere ille mihi uidetur — cum enim nullam similitudinem indagare possim inter hos duos locos, casui attribuendum puto, quod in utriusque uersus initio eaedem uoces coniunctae sunt — ita cetera, quae profert reprobanda esse modo demonstraturus sum. Antea autem Brandtii mentio facienda est, qui et ipse Neapolitani scripturae maiorem uindicat auctoritatem, cum fieri posse neget, ut post patheticam illam uersuum 1—10 orationem, post ualidas blandasque uersuum 12—18 cogitationes sequatur interrogatio: Num iam paras me relinquere? Itaque ut, quid ego sentiam hoc de l., tandem aperiam, iis, quos attuli, uiris haec libenter concedo neque corruptela e uerbis 'Nunc, tu, dura paras' nasci potuisse illud Neapolitani 'Non tamen immerito' neque consilio illa uerba in haec esse mutata, quoniam ne enuntiatum quidem efficiunt, sed fieri potuisse contendo, ut errore librarii haec lectionum discrepantia oreretur. Quid enim nos statuere uetat in eo libro, e quo N fluxit[1]), ad explicandum uersus sensum aut in margine aut supra lineam scriptum fuisse illud 'immerito', hac sententia: hoc de te non merui, ut a me discedere parares, et deinde errore librarii in textum irrepsisse? Nonne hoc modo etiam id facilius intellegitur, quod Neapolitani uerba sensum praebent nullum? Praeterea cum ne 'tamen' quidem, pro quo DV 'tu' habent, defendere quidquam nos cogat, uocula 'Nunc' cum Scaligero in 'Num' immutata cum familia DV scribendum erit: Num tu, dura, paras eqs., ut oratio conuersa sit ad Cynthiam, siue praetorem lucri faciendi causa sequi animum ea induxerat, siue nihil nisi immanitatis exemplum poeta ei proponit. Brandtii autem argumentum, quo inepte hoc l. talem interrogationem collocatam esse affirmat, nihil ualere manifestum est, cum uu. 19—22 cum antecedentibus arte cohaerere nemo adhuc demonstrauerit et poetae nihil obstet, quominus ad exprimendum animi motum similem, atque in initio elegiae posuit, interrogationem hoc l. repetat. Iam non esse probandas elucet coniecturas, quibus Leo et Brandtius a Neapolitani uestigiis profecti hunc u. integritati reddere studuerunt. Sed ne

1) Habet enim N solus multas lectiones, quas non ex Italorum ingeniis sed e uetere fonte fluxisse demonstrauimus.

ipsae quidem eiusmodi sunt, ut ulla probabilitate commendentur. Nam id, quod Leo proponit: 'Num tamen ingredior' et propterea displicet, quod poeta sine iusta causa se ipsum adloquens inducitur, et quia ueri parum est simile — uerbum enim desideratur — ex 'ingredior' aduerbium 'immerito' natum esse. Et quomodo, quaeso, codicum DVF lectio oriri potuit, si illa genuina esset? Item coniectura Brandtii refutanda mihi uidetur, qui non priore sed posteriore 'nunc' pro corrupto habito restituendum censet:

Nunc tamen (immerito!) Phrygias potes ire p. u.

Nam cum alterum 'nunc' in omnibus codd. integrum sit atque in initio uersus tales uoculae saepius quam in medio corruptae sint, sanae artis praecepta suadent, ut secus iudicemus. Praeterea uereor, ut omnibus persuadeat illud prius 'nunc' ita explicari posse: quamquam te tam blande allicio, tu tamen eqs. Haec omnia si accuratius perpenderis, nos non solum non cogi codicum DVF lectionem prorsus abicere, sed etiam satis esse causae concedes, cur eam genuinam habeamus, alteram Neapolitani ut errore natam spernamus.

II 32, 33: Ipsa Venus quamuis corrupta libidine Martis,
Nec minus in caelo semper honesta fuit, eqs.

De hoc l. exponendi munus M. Hauptius (Opusc. II p. 60) mihi dempsit, cuius iudicio, quo propter orationis schema, quod dicitur ἀπὸ κοινοῦ, parum intellectum interpolatum esse Neapolitani illud 'fertur' (quamuis cett.) censet, ego plane subscribo. Cf. etiam Muell. praef. p. VII et Vahlen. l. l. p. 357.

III 1, 23: Omnia post obitum fingit maiora uetustas.

Praeclare habere sententiam nemo non uidet. At ex hac lectione non potuisse oriri id, quod N praebet 'Famae — uetustae', Heimreichius p. 20 et Brandtius p. 18 clamant, unde hic scribendum censet: Famae post obitum fingit maiora uetustas. Sed prorsus falsus est. Nonne enim post hominum rerumque obitum demum ipsa uetustate fama nascitur, quae omnia maiora reddit? Vocem autem 'Famae', unde natum est 'uetustae', ex interpretamento irrepsisse ueri est simillimum.

Vestigia ueri perhibent DVF his locis:

II 15, 49: Tu modo, dum licet, o fructum ne desere uitae.

Hoc de l., quamuis saepe tractatus sit, nondum critici consentiunt. DV habent 'licet', F l$\overset{u}{\text{i}}$cet; N lucet. Qui Neapolitanum defendunt, eius scriptura pulchram sententiam, qua uita diei, mors nocti

comparetur, inferri contendunt. Ac poetam ipsum eam illustrare uu. 23 et 24:

Dum nos fata sinunt, oculos satiemus amore:
Nox tibi longa uenit, nec reditura dies.

Contra quam uulgare ac pedestre esse illud 'dum licet' (cf. Brand p. 15)! At ego prorsus aliter sentio. Quamquam enim 'dum lucet' per se dici posse concedo, tamen nihil hic iuuat u. 23 sq. contulisse, quia uerba 'Dum nos fata sinunt' idem ualent ac 'dum licet'. Quid, quod in talibus locutionibus semper fere 'licere' aut 'sinere' poni exemplis allatis demonstrari potest? Cf. ex. gr. I 19, 25:

Quare, dum licet, inter nos laetemur amantes.

Tib. I 1, 69: 'Interea, dum fata sinunt, iungamus amores'. I 5, 75: 'utere quaeso, | Dum licet: in liquida nat tibi linter aqua'. Ou. a. a. III 61: 'Dum licet et ueros etiamnunc editis annos, | Vtere, eunt anni more fluentis aquae'. Itaque, quoniam genuinam esse librorum DVF scripturam maxime probabile est, alterum, quod est in N, metri adiuuandi causa interpolatum esse cum L. Muellero aliisque censeo.[1]) Is metro manco ita subuenit, ut 'o' insereret, quam interiectionem a librariis saepius omissam esse consentaneum est; et certe melius hoc habet quam 'hunc', quod Itali addiderunt assentiente Lachmanno in prima editione. Palmerus (postscript. p. LXVI) conicit: Da modo dum licet et eqs., quod parum placet. Probo igitur uersus formam, quam L. Muellerus reposuit.

III 18, 24: Scandenda est torui publica cymba senis.

Quanto studio defendendi quocunque modo etiam in rebus pusillis Neapolitani bonitatem nonnulli uiri abrepti sint, ex hoc l. cognosci licet. FD enim et fortasse V m. 1 exhibent 'torti', N 'troci'; F m. 2 et V m. 2 'torui', quod uerum esse omnibus editoribus constat. Contra Leo p. 444 hoc abiciendum et scribendum esse 'Scandenda atrocis' contendit; quasi fieri nullo modo potuerit, ut 'torui' in 'torti' uel 'troci' abiret. Seruemus igitur 'est', quod omnes libri agnoscunt (cf. u. 23: Exoranda — sunt) et reddamus Propertio illud 'torui' eliciendum e 'torti'.

Sequantur complures loci, de quibus dubium mihi est.

II 18, 5: Quid mea si canis aetas canesceret annis,
Et faceret scissas languida ruga genas?

Sic N uersum exhibet, reliqui codd. habent: Quid si iam canis

1) Quod interpolationem ductam esse ex euang. Ioh. 9, 4 putat, nimis quaesitum uidetur.

aetas mea caneret annis? Genuinam esse Neapolitani lectionem — modo 'canesceret' mutes cum Heinsio in 'candesceret' — cum illud 'iam' in ceteris libris mutato uerborum ordine additum speciem foedi commenti prae se ferat, L. Muellerus et Vahlenus l. l. p. 338 sq. cum probabilitate quadam contendunt neque assentiri dubitarem, dummodo 'candesceret' arrideret. Sed suo iure Rossbergius (p. 14) nimis insolitam atque audacem esse locutionem 'aetas candescit canis annis' censet, quia, cum aetas pro ipso homine, cani autem anni pro canis capillis accipiendi sint, duplex dicendi τρόπος insit. Itaque uerum restituere sibi uidetur, cum scribat 'uanesceret', cui coniecturae iam ab Hertzbergio allatae non nimis confido. Palmerus (postscript. p. LXVI) dubitanter conicit: Quid mea si canis aetas marceret et annis, ut 'canis' per se capiendum sit, quod minime placet. Alteram igitur hic uiam esse ineundam cum Keilio, Baehrensio, aliis ratus omnino spernendam Neapolitani scripturam et a reliquis libris proficiscendum esse puto, cum illam natam esse hoc modo haud inepte fingere tibi possis. Librarius in describendo uerbo genuino ita errauit, ut syllabam 'can' a uoce 'canis' in mente haerentem praue repeteret, quod saepius factum esse nemo nescit; inde nata lectio 'caneret'. Tum Neapolitani uel fontis eius librarius male doctus canescendi uerbum, quod loci sensus quasi ultro suppeditat, omissa uocula 'iam', qua non opus est, reposuit. Iam quaeritur, quale uerbum illud genuinum fuerit. Keilii (p. 17) commentum, quod est 'tenderet', propter insolitam, quam statuit, uim primo obtutu repudiabimus. Ingeniosius Bentleius ad Hor. od. II 5, 13 legendum proposuit 'curreret'; sed ne haec quidem coniectura uera uidetur esse, quia celeritatis notionem infert. Fortasse legendum est:

Quid si iam canis aetas mea cederet annis.

Aetas mea i. e. qua nunc uigeo.

II 25, 43: Vidistis quandam Argiua prodire figura,
Vidistis nostras: utraque forma rapit.

Ita uulgo scribunt e NF², V²?, DVF praebent 'prodente', quod corruptum esse e forma notissima 'prodire' persuadere mihi nequeo. Latere igitur hic suspicor id, quod Baehrensius una littera addita restituendum proponit: 'Argiuam prodente figura'. 'Quadam' autem, quod N habet, leuissimus error est. Similiter, ni fallor, res habet II 34, 4:

Expertus dico: nemo est in amore fidelis,
Et formam raro non sibi quisque petit.

Lectionum discrepantia (et formam O; formosam NV²) uix aliter explicari posse mihi uidetur, quam ut N interpolatoris manum hic passum esse statuamus, quia, si 'formosam' genuinum esset, causa mutandi non fuisset. 'Forma' autem usu satis noto dictum est pro 'puella formosa'; cf. II 28, 53: Et quod Troia tulit et quot Achaia formas.

II 29, 1: Extrema, mea lux, cum potus nocte uagarer eqs.

Felicissima est mutatio Heinsii, qui pro uoce 'Hesterna' cum fine elegiae pugnante restituit 'Extrema'; saepissime enim hesternus, externus, extremus in codd. confunduntur. Sed dubitationem mouent uerba 'mea lux', quae sunt in NF²V², cum O exhibeat 'modo lux'. Mirum enim esse, quod illis uerbis poeta Cynthiam alloquatur, cum in reliquo carmine nusquam orationem ad eam conuertat, sed ut de absente uerba faciat, ~~Baehrensius proll. p. XXIV~~ non sine causa monet. Huc accedit, quod blanda illa uox felicis amatoris securitatem atque gaudium indicat, ad quem animi affectum finis elegiae male quadrat. His potissimum de causis, quoniam argumentum prioris elegiae partis (usque ad u. 23) cum iis, quae posteriore parte enarrentur, parum congruat, Guyetus, Rossbergius p. 17sq., Sandstroemius p. 10sq. eosque secutus Eschenburgius (Obseruu. critt. in Prop. Bonn. 1865) p. 36sq. inde a u. 23 nouum carmen incipere contendunt. Sed prorsus falsi sunt; nam ne multus sim in re perspicua, si illud ita esse statuis, nihil aliud quam duos pannos habes, qua de re iam Baehrensius l. l. dixit. Non magis ualet, quod mirum esse Sandstroemius ait Propertium nullo uerbo sese defendere aut excusare et amicam ei ne exprobrare quidem moram, sed nihil proferre nisi haec: 'Quid tu matutinus', ait, 'speculator amicae?' Nam si primi libri eleg. 3 contuleris, quae in depingenda condicione simillima uersatur, uidebis Cynthiam, ubi primum e somno experrecta sit, statim in poetam inuehi, hunc ipsum ne unum quidem uerbum loqui, quo illius animum leniat. Immo hoc ipso carmine tota re, quomodo gesta sit, enarrata Propertium excusationem agere et illius misericordiam mouere Keilius p. 33sq. et Baehrensius uere docent. Itaque cum elegiam in duas partes diuelli non liceat, ad tollendos illos scrupulos blandam allocutionem 'mea lux' cum Baehrensio suspectam habebimus augente dubitationem librorum DVF discrepantia, quae est 'modo lux'. Atque ille quidem uocem 'modo' genuinam esse ratus ita interpolationem hic grassatam esse sibi persuasit, ut antiquo tempore ab eo, qui in exemplari suo nihil nisi uerba: 'Hesterna modo cum

otus nocte uag.' inuenisset, ex antecedentis eleg. u. 59 illud 'lux' nsereretur, deinde a correctore Italo 'modo' mutaretur in 'mea'. egi igitur uult: 'Extrema modo cum perpotus n. u.'. At quomodo rior ille interpolator ad lacunam explendam incidere poterat in nunc u., praesertim cum illa allocutio ei, de quo agimus, carmini ne conueniat quidem? Deinde, quamquam uocem 'modo' de remotiore quoque tempore usurpari non nego, uereor, ut hoc l. idem ac 'nuper' ualere possit. Facilius igitur fortasse conicias uerba 'modo lux' e lectione genuina corrupta esse — iam Fonteinius, uir acutissimi ingenii, scribendum proposuit 'infelix' — aut ex interpretamento antiquo iam tempore ad uoces 'extrema nocte' adscripto irrepsisse. Sed, utut res se habet, hoc constare mihi uidetur 'modo' ad pristinam genuinamque scripturam propius accedere quam 'mea', quod secundum uocem 'lux' correctum esse Baehrensio concesserim. Quomodo autem totus u. in integrum restituendus sit, adhuc dubium mihi est.[1])

Hic agendum nobis est etiam de iis uersibus, qui in N aut prorsus omissi aut manci sunt. Etenim Heimreichius Hauptium secutus, quod iam in praefat. monuimus, quotquot uersus uel uersuum particulae abessent a N, legerentur in reliquis libris, ea crassa, ut aiunt, Minerua expleta esse iure contendisse sibi uisus est. Sed nullo negotio demonstrari potest eum, cuius iudicio alii subscripserunt, in defendendo Neapolitani honore modum transisse. Primum enim sententia Heimreichii ea re labefactatur, quod duos uersus simplici librarii errore intercidisse manifestum est. Nam L. Muellerus ob nullam aliam causam III 10, 17 et 18 a N abesse uerissime dicit, quam quia librarius oculis ab exitu u. 16 (caput) ad u. 18 in eandem uocem desinentem aberrauerit. Non magis suspectus est eiusdem libri el. 11 u. 58: Femineas timuit territa Marte minas? etsi causa, cur in illo codice desit, latet. Palmerus uocabulum inter 'territa' et 'minas' in archetypo intercidisse suspicatus dubitanter coniecit 'turpe'; sed stare potest 'Marte', quidquid Heimreichius contra disputat. Fortasse igitur simili de causa — in F 'timuit' omissum est — u. iam a Neapolitani fonte aberat. Etiam III 9, 35

Non ego uelifera tumidum mare findo carina

Heimreichius p. 11 suspectat, quamquam sanum eum praebere sensum ipse concedit. Nullo igitur alio argumento opinio eius nititur, quam quod u. in N deest. Potuisse enim Propertium ea licentia

1) Cf. etiam ea, quae de huius el. fine supra disputauimus.

uti, ut uocem 'findo' trochaice poneret, affirmat L. Muellerus. Cf. etiam Eschenburg. p. 22sq. Exulat igitur u. ab illo libro fortasse propter hanc ipsam causam, quod librarius metrum esse uitiosum credidit. — Sequitur locus, de quo fusius nobis dicendum est.

✓II 22, 47sqq.: Quanta illum toto uersant suspiria lecto!
Cum recipi, quem non nouerit illa, putat.
Et rursus puerum quaerendo audita fatigat,
Quem, quae scire timet, quaerere plura iubet.

De u. 48 agemus p. 187sq. Etiam u. 50 satis corruptus est in libris; F enim praebet 'Quem quae — fata', DV 'Quae quoque — plura'. Ab N totus uersus abest, unde eum Heimreichius p. 10 spurium censet sententiam contortam longeque repetitam esse ratus. Quam dubitationem causis parum stabiliri L. Muellerus (praef. p. XXIX) demonstrauit, cuius iudicium plane probo, nisi quod uersum omissum puto ea de causa, quod in archetypo complures lectiones superscriptae uel adscriptae erant, ut, quidnam eligendum esset, librarius nesciret. Aptissimum igitur huic uersui hic esse locum censeo, cum in tali, qualis a poeta fingitur rerum condicione dilucide depingat amatoris animum desiderio doloreque affectum, qui suis, ut ita dicam, auribus parum confidens iterum e domina quaerere seruulum iubet, quae quamuis inuitus iam audiuit. Age nunc uideamus, quomodo scribendum sit. Sine dubio id uerum est, quod habet F (et V²) 'Quem quae' (Quae quoque DV); incertior res est in fine uersus. Palmerus recordatus huius libri el. 2 u. 4, ubi N pro 'furta' habet 'fata', quod hic est in F, legendum proponit 'furta', ut perfidia puellae alium recipientis significetur; deinde Beroaldi commentum 'dicere' comprobat. Baehrensio placet familiae DV 'plura', pro 'quaerere' autem conicit 'promere'. Contra mihi recepta lectione 'plura' mutatione omnino non opus esse uidetur, quoniam nihil obstat, quominus puerum a iuuene iterum ad dominam missum esse nobis fingamus, ut, qua de causa illa uenire nollet, percontaretur, nec quaerendi uerbum repetitum aures admodum laedit; cf. uersum, quem L. Muellerus l. supra l. affert: Ou. Trist. I 1: Si *q*uis *q*ui *q*uid agam forte re*q*uirat erit. Contra si 'dicere' uel 'promere' probas, u. 50 idem fere dictum est ac u. 49. Itaque ex uariis codicum scripturis et criticorum coniecturis ita uersus prodit:

Quem, quae scire timet, quaerere plura iubet.

Iam accedamus ad eos locos, ubi uersuum particulae in N desunt.

II 34, 51sqq.: Harum nulla solet rationem quaerere mundi,
Nec cur fraternis Luna laboret equis,
Nec si post Stygias aliquid restabimus undas eqs.

Poetae manum restitutam esse puto palmari Wassenbergii coniectura 'restabimus undas'; cf. Haupt. Op. II p. 58sq. Corruptela autem, ni fallor, hic ita grassata est, ut primum id, quod est 'restabimus' propter 'aliquid' pro subiecto acceptum abiret in 'restabit' (ita FN), deinde uersus explendi causa 'er' superscriberetur, quod alter librarius (DV) ad 'restabit' referens formam ineptam 'restauerit' (undas) conformauit, alter (F) ad 'undas' trahens effecit 'restabit erumpnas'; cf. Baehr. proll. p. XII adnot. Neapolitani autem librarius ultimam uocem 'undas' omisit, siue quod ea metrum non expleri intellegebat, siue quod, quomodo describendum esset 're-stabit^er undas' uel simile quid, nesciebat. Verum igitur est hunc librum complemento illo uacare, qua in re illius praestantiam positam putant, sed illud 'er' fortasse iam in fonte Neapolitani extabat. Certe 'undas' genuinum est, quod et ipsum in N deest. Cf. II 9, 26: Cum capite hoc Stygiae iam poterentur aquae. Itaque ne hoc quidem l. libri DVF spernendi sunt, modo ad ueram lectionem reponendam recte iis utaris. De ceteris coniecturis cf. Haupt. et Baehr., qui ipse proponit: restabit et undas. — Ibid. u. 83:

Nec minor his animis, aut, si minor, ore canorus
Anseris indocto carmine cessit olor.

Quocunque modo priorem uersus hexametri partem constituendam esse censes (cf. Baehr.), hoc uix negabis uerba 'minor ore canorus', quamquam ab N absint, interpolationis speciem prae se ferre nullam. Quid Heimreichius (p. 8)? 'Sed ea mihi esse uidetur artis criticae natura, ut ceterorum uersuum completorum ratio fidesque codicis N haec quoque uerba iam rapiant in perniciem.' Credat Iudaeus Apella! — Simillime res habet IV 3, 7:

Te modo uiderunt iteratos Bactra per ortus,
Te modo munito Neuricus hostis equo eqs.

Si quid uideo, primo statim aspectu concedendum est uerba 'Bactra per ortus', quae in N omissa sunt, non eiusmodi esse, ut a nescio quo proprio, ut aiunt, Marte ficta ea esse conicere liceat. Quomodo enim librarius, si in exemplari suo nihil nisi 'Te modo uiderunt iteratos' inuenisset, in uoces illas satis quidem quaesitas incidere potuit? 'Bactra' saltem quin genuinum sit, nemo dubitabit; cf. u. 63. Sed ea potissimum in re loci difficultas uersatur,

quod uerba 'iteratos per ortus' non habere explicationem multi critici clamant. Atque certe Heimreichio (p. 6) concedendum est ea non idem ualere posse ac 'per complures dies', quod nonnulli uolunt recordati Ou. fast. VI 199: Mane ubi bis fuerit Phoebusque iterauerit ortus. Nam locutio non solum satis quaesita esset et mira, sed etiam absurda, quia diutius quam nonnullos dies Lycotam in orientalibus regionibus stipendia meruisse manifestum est. Sed ita illa uerba cum Kuinoelio aliisque explicari posse puto, ut significent 'per orientis populos iteratos i. e. iterum peragratos'. Sic Lucan. II 642: 'totos mea, nate, per ortus | Bella seres'. De iterandi autem uerbo cf. notissimum illud Horatii (Carm. I 7, 32) 'iterabimus aequor'. Omisit autem finem uersus is, qui N exarauit, fortasse propterea, quod offendebat in uoce 'blactra', quae in archetypo uidetur fuisse (blactra DF, bactra V in ras. m. 1).[1])

Duo tantum restant loci (III 1, 27; 5, 39), ubi uerborum defectu, qui in N extat, huius libri praestantiam comprobari Hauptius luculenter exposuit (Op. II p. 52sqq.). Attamen ad nimium eum procedere existimo ea in re, quod iam in archetypo uocabula absumpta fuisse ideoque complementa illa in omnibus praeter N codicibus extantia prorsus esse ficta contendit. Optimo enim iure L. Muellerus (praef. p. VI) hoc profert: 'minus tamen certum illud, utrum sicut in N, etiam in archetypo unde ductus est fuerit defectus uerborum, an extiterint uocabula difficilia lectu, quae illius librarius taedio ac difficultate uictus omitteret, Groningani rudi arte partim depingeret partim expleret'. Quam ad sententiam duci se ait litterarum similitudine, quae inter uerba tradita et emendata intercedat. Huc accedit, quod N, cum multas bonas lectiones solus habeat, descendisse uidetur e libro, qui haud paucis locis satis differebat a reliquorum codicum fonte; cf. p. 161 adn. 2. Quid igitur uetat, quominus statuamus in illo nonnulla magis obscurata fuisse atque euanuisse quam in hoc? Ita ex. gr. III 1, 36 N exhibet 'augur . . . ipse deae', cum in DVF dilucide scriptum sit 'auguror ipse diem'; cf. etiam III 5, 35; IV 10, 1.

Hoc modo rem habere altero illo loco post Hauptii disputationem notissimo, qui est III 5, 39, si sumis, ceteris litteris obscuratis in archetypo nihil clare scriptum fuisse probabile fit nisi 'entum' uel 'antum', unde factum est, ut Neapolitani librarius sane quidem prouidus totum uocabulum omitteret, is autem, qui ceterorum

1) R. Voigtius (De IV Prop. lib., Helsingf. 1872, p. 55) aliquid ex illis uerb. eliciendum putat; Polsterus (p. 7) coniecit 'mitratos per ortus'.

codicum fontem exarauit, parum caute sed fortasse sine dolo scriberet 'Gigantum'. Haec similiaque perpendenti mihi non tam certum exploratumque uidetur quam plerisque opus esse Hauptii emendatione, quae est 'nocentum', praesertim cum ἑκατόγχειρας Hesiodeos similiaque monstra gigantes appellari posse ipse fere concedat.[1]) — Similiter iudicandum puto de III 1, 27:

Idaeum Simoenta Iouis cum prole Scamandro,

quam G. Wolffii emendationem ut certissimam laudibus summis plerique extollunt; cf. Haupt. Sed ne quis credat me illam totam in dubium uocare uelle, de priore parte, quae est 'cum prole', mihi quoque constat, quoniam propter litterarum similitudinem illud corrumpi poterat in 'cunabula', quod DVF perhibent. At nomen ipsum 'Scamandro' iis, quae supra exposui, mecum reputatis adeo non pro certo habeo, ut e tradito uerbo 'parui' ueram scripturam eliciendam existimem, cum illud 'cunabula' e corruptis uocibus 'cum prole' repositum non in archetypo uerborum defectum fuisse demonstrare mihi uideatur. Fortasse igitur latet adiectiuum ad 'prole' referendum, quod ego indagare nondum potui. Minime autem poetae mentem assecutus est Palmerus, cum ita uersum scriberet:

Idaeos montes Iouis incunabula parui.

Nam quid Iouis incunabula ad Achillem cum fluminibus pugnantem et Hectoris corpus circum Troiae muros trahentem?

Haec si uere disputata sunt, sequitur nimiis laudibus uiros doctos extulisse Neapolitani praestantiam compluribus locis, ubi in eo nonnulla desunt. Aut enim errore aut legendi difficultate aut aliis causis factum esse demonstrari potest, ut librarius uocabula omitteret, quae in archetypo extitisse probabile est. Vno tantummodo uel duobus locis corrupta illius uerba fontis librorum DVF librario male docto facultatem dedisse uidentur ostentandae eruditionis, cum illud 'cunabula parui' de industria e litteris traditis repositum esse uix negari possit. Hoc uero ab omnibus concedetur nonnullis uersibus uerborum defectu in illo libro extante moneri nos, ut caueamus, ne quid temere pro genuina lectione habeamus.

6. Familia DV uerum seruauit prae N(AF). I 2, 29 (secus statuit Leo p. 441 adnot.); 3, 31 ('percurrens' uerum est propter uerba 'diuersas — fenestras'; per totum cubiculum lucem dispersam esse poeta indicat); 9, 31; 13, 36; 19, 10 (Thessalis);

1) Palmerus dubitanter coniecit 'silentum' collato Verg. Aen. VI 432, et 'tormentaque sontum' (postscript.).

II 1, 69 (cf. 25, 14, ubi etiam in N haec forma extat); 3, 10; 10, 22; 15, 22 (iure Lachm. et Baehrens. 'hoc' praetulerunt); 24, 36. 37; 29, 31 (uulgo 'quo' legunt); 33, 16; III 2, 4; 7, 1; 11, 51 (cf. p. 66); 13, 53 (laurigero); IV 3, 1 (mendum inde natum, quod librarius pronuntiabat 'Ārēthusa', cf. Palmer.)[1]; 4, 32; 6, 22 (Markland.: femineae — apta); 8, 38 ('Graia' ex 'grata' optime effecit Palmerius). 72. 85; 9, 3 (e 'uacuas' c. Santenio eliciendum puto 'nocuas'). D solus uerum perhibet: II 3, 42[2]); 4, 7; 9, 2; 13, 12; IV 5, 36; 10, 26 (cum V m. 1?). — Aperte interpolatoris manus deprehendi posse mihi uidetur I 3, 43:

Interdum leuiter mecum deserta querebar
Externo longas saepe in amore moras,
Dum me iocundis lapsam sopor inpulit alis.
Illa fuit lacrimis ultima cura meis.

Grauiter DV, leuiter NAF. Lectionem 'leuiter' omnes fere interpretes defendendam susceperunt ita explicantes locutionem 'leuiter queri', ut idem eam ualere dicerent ac 'queri submissa et quasi suppressa uoce', uid. Hertzb. Sed desunt, quod sciam, huius usus exempla et per se patet nihil aliud 'leuiter' significare posse quam 'strictim, obiter'. Hanc notionem fortasse is, qui primus 'leuiter' scripsit, huic loco conuenire censuit, cum Cynthiam a Propertio summo ardore dilectam grauiter irasci parum deceret; sed minime illius animum perspexit. Nam non solum hic illa Propertium, quod sero uenerit, uituperat, sed etiam alii multi extant loci, e quibus pronam fuisse Cynthiam ad iram et leuia peccata opprobrio ei uertisse cognosci potest; cf. u. 18; I 5, 8; 18, 25; III 16, 9. Nonne igitur absurdum fere est, si Propertio, quippe cui irascatur, dicit se leuiter tantum questam esse? Iam uero uide mihi, quam consentaneum sit humanae naturae, eum, qui uehementer lamentatus sit, fessum somno opprimi. Sed etiam alia accedit causa, cur 'leuiter' spurium iudicandum sit: legitur enim in DV non 'querebar' sed 'loquebar'. Iam si in archetypo suprascriptum uel in margine adscriptum fuisse statuis 'ł le', statim omnia perspicua

1) Similiter, ni fallor, res habet IV 7, 85, ubi NDF et sine dubio V[1] miro consensu praebent: Sed Tiburtina (Tiburna) iacet hic —. Fortasse librarius, cum pronuntiandum putaret 'Tībūrtīnă', numeri adiuuandi causa addidit 'Sed' et uerborum ordinem mutauit. Deinde orta est lectio: Sed Tīburnă iăcēt hic. Verum est, quod uulgo scribunt: Hic Tiburtina iacet aurea Cynthia terra. — 2) 'Ante' defendere conatus est C. Brandtius p. 8, sed frustra me quidem iudice; maior enim audacia, quam quae ferri aut excusari possit exemplis ab eo allatis.

fiunt. Hoc enim 'le-', quod re uera ad 'grauiter' pertinebat (supplendum le-uiter) a librario pro 'lo' habitum ad 'quēbar' relatum et ita 'loquebar' factum est. Haec si tecum reputaueris, cum DV legendum esse 'grauiter', quod iam Burmannus uidit, concedes.

I 8, 7: Tu pedibus teneris positas fulcire pruinas,
Tu potes insolitas, Cynthia, ferre niues?

Scriptum est in DV 'pruinas', in NAF 'ruinas'. Hanc lectionem, qua significantur omnia de caelo in terram demissa, Hertzbergius defendit et, uocabulum pruinae, quamuis facilitate et elegantia sese commendaret, tamen simul cum illo Italorum foedo commento, quod est 'sulcare', natum esse contendit. Sed, cur 'ruinas' teneri prorsus nequeat, satis mihi uidetur esse causae. Nonne enim est nimis infinita haec uox nullo genetiuo addito, cum sequantur haec: Tu potes insolitas, Cynthia, ferre niues? Niues ipsae sunt ruinae, ut quales intellegi uelit poeta, incertum sit. Nullus igitur dubito, quin 'ruinas' librarii neglegentiae debeatur, uelut 20, 37 'ilia' pro 'lilia' in AF scriptum est. — Nuper autem Brandtius illud defendendum rursus suscepit his usus uerbis (p. 6): 'Quamquam 'ruinas' suam habet interpretationem. Potuit enim poeta, ut rem augeret uerbis idemque leuiter iocaretur, domos paene dilabentes deserti illius, quo Cynthia festinabat, oppiduli seu uici ruinas dicere, quae teneros dominae pedes laederent, ut haec esset sententia: quid tu in ruinoso illo et foedo oppido, cum horum splendidissimorum aedificiorum luxuria frui possis?' — Possuntne ineptiores excogitari nugae? Si ex ullo alio, ex hoc l. cognosci licet, quo nonnulli in defendendo Neapolitani honore progressi sint. — Alia corruptela criticos fefellit u. 19:

Vt te felici praeuecta Ceraunia remo
Accipiat placidis Oricos aequoribus.

Sic extat in NAF; quae constructio uerborum nulla sermonis Latini ratione stare potest, quamquam erant, qui uocem 'praeuecta' pro uocatiuo accipi posse contenderent; cf. Hertzb. Itaque iam Itali huic uersui suas infulserunt coniecturas scribentes: per saeua Ceraunia, uel: uectam per caerula remo; multo melius habet, quod Heinsius proposuit: post uicta Ceraunia, cum uincendi uerbum saepe in talibus locutionibus usu ueniat. Sed iam Lachmannus hanc coniecturam ita impugnauit, ut non 'praeuecta' suspectum habendum esse contenderet, sed in uoculis 'Vt te' latere uitium et restituendum censeret pro illis 'Vites', praesertim cum 'uitare Ceraunia'

sollemne esset. Et uere eum corruptelae sedem perspexisse elucet e familiae DV scriptura, quae est 'Vtere'.[1]) Neque dubium mihi est, quin hoc in archetypo fuerit et hoc modo exorta sit altera lectio, ut ex 'Vte'' is qui correxit, cincinnulo illo neglecto aut parum intellecto duas illas uoculas efficeret.[2]) Sed quamquam genuinum esse 'Vtere' persuasum habeo, tamen recipientibus nobis hanc scripturam difficultates nonnullas oriri negari non potest, quae non neglegendae uideantur. Primum enim pronomen 'te' supplendum est, qua in re sane nemo ualde offendet, cum praesto sint exempla, uelut 6, 22:

Nam tua non aetas unquam cessauit amori,
Semper et armatae cura fuit patriae (scil. tibi).

Deinde ut consecutiuum, quod uocant, fortasse orationi melius conuenit, quam asyndeton; postremo displicet participium praeteriti positum pro praesentis. Hi autem scrupuli non tanti uidentur esse, ut alteram lectionem praeferamus, quam si amplectimur, illud 'praeuecta' corrigere cogimur, quod minime est suspectum (prouecta DV).

I 9, 27: Quippe ubi non liceat uacuos subducere ocellos,
Nec uigilare alio nomine cedat Amor.

Significantius h. l. subducendi uerbum est, quod DV perhibent (seducere NAF), cum poeta Cupidinem tamquam ita attente uigilantem faciat, ut ne clam quidem illi oculos tollere, ut uacui fiant amore, nec somnum inuenire liceat. Cf. II 30, 9:

Excubat ille acer custos et tollere nunquam
Te patietur humo lumina capta semel.

I 12, 19 Mi neque amare aliam neque ab hac discedere fas est.

Legitur in DV 'discedere'; in F 'desistere', in N et A 'dissistere', quod omnino non est Latinum. Habet, quod sciam perraro desistendi uerbum hanc propriam principalemque significationem et hoc unum exemplum mihi praesto est: Plaut. Men. II 2, 27:

Quid tu tristis es? quid ille aut abs te iratus destitit?

Qua de causa, etsi forte quis rariorem hic uocem esse expulsam suspicari possit, alterum, quod est discedere, recipere non dubito. Cf. II 5, 9:

Nunc est ira recens, nunc est discedere tempus.

1) In V est 'ut/////te', quod sine dubio ex 'Vtere' mutatum est. — 2) Iam Eldikius ita legendum esse coniecit; cf. Kuinoel. II p. 62.

II 7, 7sq. Nam citius paterer caput hoc discedere collo
Quam possem nuptae perdere amore faces.

Ita legitur in DV. Prorsus non assequor, quo consilio Baehrensius ex NF 'more' receperit. Affirmat enim poeta hoc disticho se nunquam amoris uinculum, quo cum Cynthia coniunctus sit, puella in matrimonium ducta dissoluturum esse. Ita iam Kuinoelius locum interpretatus est. Ferri non posse explicationem Broukhusii, Vulpii, aliorum, qui nuptiales taedas perditas interpretati sunt 'inutili dispendio frustra consumptas' commemorare uix opus est. Ceterum idem hic mendum in NF subesse mihi uidetur, ac I 8, 7.

II 8, 3sq. Nullae sunt inimicitiae nisi amoris acerbae:
Ipsum me iugula, lenior hostis ero.

Sic uulgo scribunt ex N. Id, quod F reluctante metro habet 'leuior' deprauatum esse e 'lenior' in propatulo est. At iure Baehrensius familiae DV scripturam 'segnior' in suum locum restituisse mihi uidetur, quae sensu non multum differens ab altera ualet: minus acri studio te persequar. Eiusmodi enim me iudice externa, ut ita dicam, specie est, ut inde alteram, quae est 'lenior' natam putem.

II 9, 11sq.: Et dominum lauit maerens captiua cruentum
Appositum fluuiis in Simoenta uadis.

Appositum cum DV esse legendum mihi aliisque constat; Palmerus praefert 'Propositum', quod est in NF parum apte conferens Ou. trist. III 9, 29: scopulo proponit in alto.[1])

II 22, 45sqq.: Hic unus dolor est ex omnibus acer amanti,
Speranti subito si qua uenire negat.
Quanta illum toto uersant suspiria lecto!
Cur recipi, quasi non uouerit, illa uetat?
Et rursus puerum quaerendo audita fatigat eqs.

Primum ut, quomodo res gesta fingatur, animo informemus, amator

1) Nonnulli uiri docti hic tulerunt et adhuc ferunt, quae tolerari nequeunt: fluuiis — uadis. Ex. gr., ut omittam Hertzbergium, Palmerus ad III 11, 51 prouocans nescio quid de uocabulo 'uadis' adiectiui loco usurpato hariolatur (postscript. p. LXVI); Postgato 'fluuiis' adiectiuum uideri idem testis est. Heinsius coniecit 'flauis — uadis' Lachmanno, L. Muellero, Baehrensio plaudentibus; at Xanthi sunt flaua uada, non Simoentis. Scribendum igitur cum Vngero (Anall. Prop., Hal. 1850, p. 34) 'fluuiis — uagis', quod antea Palmero quoque (cf. praef. p. XVIII) placuerat; hoc enim uerum esse comprobari mihi uidetur l. supra l. III 11, 51, ubi DV recte exhibent: Fugisti tamen in timidi uaga flumina Nili; uada NF.

puellam, quae se esse uenturam pollicita est, summo cum desiderio expectat. Quae cum subito per puerum missum neget, suspirans lamentansque in lecto uoluitur et ex seruo quaerere non desinit, quid sit causae, cur uenire illa nolit. Ita cum res se habeat, quomodo uestigia lectionis codicibus traditae, quae est: 'Cur recipi, quae non nouerit {illa / ille} uetat', seruari possint, non uideo. Baehrensius enim id probans, quod Marklandus temptauit: quasi, ita legendum proponit: Cur recipi, quasi non nouerit, illa uetat? Haec uero uerba, quod iam Lachmannus monuit, nisi amatori, qui quasi non notus a puella excluditur, non conueniunt, quo de incommodo hic non agitur. An 'recipi uetat' idem esse Baehrensius censet ac negat se esse uenturam? Deinde talis interrogatio iuuenis decepti querellam continens nimis abrupte hic legitur neque ad reliquorum uerborum structuram quadrat. Idem fere atque etiam magis in Brandtii coniecturam cadit, qui proponit (p. 19):

Cur recipi, quam non nouerit, ille uetat?

i. e. cur riualis iste (?) uetat eam a me recipi, quam pro mea puellae familiaritate ne nouerit quidem? Ipse autem, quid sibi obici possit non ignorat, cum haec addat: 'erunt enim qui interrogent: quis hoc augurando potius quam cogitando assequi potest deceptum amatorem u. 48 loqui?' Ac nimis certe est confidere lectorum sagacitati, si, cum u. 47 pronomine 'illum' iuuenis puellam frustra expectans significetur, idem pronomen in proximo u. de riuali usurpari posse existimat; neque enim quidquam prodest prouocasse ad II 9, 1 et 48, quia ibi oppositis inter se 'iste' et 'ego' (u. 48 ille uir) nullum relinquitur dubium, neque excusatio petenda est a locis incertis, quod Brandtius facit. Itaque cum neque 'cur' neque 'uetat' stare possit, assentior Lachmanno aliisque editoribus, qui ex Bernardini Vallae libro hoc receperunt:

Cum recipi, quem non nouerit illa, putat.

Sensum ille bene ita explicat: caecus ira amator, quia puella uenire negat, statim alium recipi suspicatur, sine causa, cum puella eum, quem sibi praelatum putat, ne nouerit quidem. Denique Lachmannus — propter hanc enim discrepantiam tractandus nobis est locus — 'illa', quod DV exhibent, iure praefert, cum non solum ad sensum aptius sit, sed 'ille' ne ferri quidem possit. Nam etsi uerum est, quod Hertzbergius uersus maioris subiectum in u. minore saepe pronomine 'ille' excipi dicit, tamen hoc in eos tantum locos ualet, ubi praecedens subiectum est nomen, cum hic unum idemque

pronomen sese excepturum esset. Praeterea si ita interpungas: 'quem non nouerit ille, putat', leges grammaticae 'ipse' expostulant.

II 27, 7: Rursus et obiectum flemus capiti esse tumultum,
Cum Mauors dubias miscet utrimque manus.

Recte fecisse Baehrensium puto, quod ex DV 'capiti' recepit, quoniam nihil nos cogit cum L. Muellero scribere 'caput' (NF) esse tumultu.[1]) Merus enim error in his libris subesse mihi uidetur. Iure autem propter uu. 2 et 3 (Quaeritis) ei placet 'fletis', quod iam Itali e Neapolitani scriptura, quae est 'fletus' elicuerunt; O habet 'flemus'.

II 29, 35 sq.: Apparent non ulla toro uestigia presso
Signa uoluptatis, nec iacuisse duos.

Voluptatis DV, uoluntatis FN. Baehrensius (Misc. crit. p. 93) secutus Lipsium, qui nescio cui codici Farnesiano hic auctoritatem tribuit, cum F m. 2 legi uult 'uolutantis', pro quarto casu pluralis acceptum, cui coniecturae librorum NF scriptura fauere uidetur. Deinde e 'non', quod est in O (nec NV mg. m. 2) 'con' effecto ita uersiculum scribit:

Signa uolutantis coniacuisse duos.

At iam Hertzbergius uolutandi uerbum pecorum potius libidinis quam hominum esse monet nec, uelut Graecum κυλινδεῖσθαι, de hominibus usurpari nisi ad turpissimam nequitiam notandam; cf. locos ab eo allatos. Coniacendi autem uerbum, quod apud ultimae tantum aetatis scriptores obuium alia nulla de causa Baehrensius infert, quam quia Neapolitani illud 'nec', etsi recto talo stare potest, interpolatum esse putat. Itaque spreta turpi illa coniectura familiae DV lectionem 'uoluptatis' reuocandam puto, a qua recedere nihil nos cogit. Duas enim res poeta Cynthiam proferentem facit: 'non modo non turbato aut presso lecto uoluptatis signa, sed ne talia quidem apparent, unde duos iacuisse concludi debet'. Ne autem te irritet infinitiuus simul cum substantiuo ad idem uerbum relatus cf. locos, quales sunt I 5, 19—22; III 1, 25—27.

II 32, 7 sq.: Hoc utinam spatiere loco, quodcunque uacabis,
Cynthia! sed tibi me credere turba uetat.

Hoc quoque loco nimium Neapolitani bonitatem defendendi studium prouocauit quodammodo temeritatem coniciendi. Leo enim, ut semper in emendando ab illo codice proficiscitur, ita etiam hic eo nixus

1) Vtitur hac datiui forma Propertius: cf. I 11, 12; II 1, 66.

lectionem 'time' genuinam esse censet, e qua et familiae DV 'tibi me' et libri F 'timeo' fluxerint, et e uocula 'sed', quae corrupta ei uidetur, noui aliquid eliciens scribendum suspicatur (p. 446 adnot. 1):

Cynthia! sacra time: credere turba uetat.

Contra mihi errorem procliuiorem fuisse constat ex 'tibi me' per compendium exarato in 'time', quo accedit, quod illud sensui aptissimum est. Iam quis non uidet illa coniectura ea, quae arte inter se coniuncta et opposita sunt, moleste interrumpi ac seiungi? Vitium autem traxisse illud 'sed' mihi non tam certum est quam Friderico Leo. Quamquam enim sententiarum conexui potius 'nam' conuenire concedo, tamen illud defendi potest, si omnem enuntiati uim collocatam esse animaduertis in uoce 'turba' opposita uerbis 'hoc loco', quomodo nos quoque licentiore particulae 'aber' usu dicere possumus: 'Wenn du doch hier lustwandeln wolltest, aber in dem Gewühl traue ich dir nicht'. Quam ob rem non noua molienda sunt, sed codicum DV lectio retinenda.

✓III 5, 35 Cur serus uersare boues et plaustra Bootes eqs.

Sine iusta causa Leo (p. 447) de hac familiae DV scriptura dubitat. Nam non multum ab ea recedit id, quod N perhibet: flamma boon, quoniam fieri poterat, ut 'plaustra' in 'flamma' abiret. Ea autem, quam commendat: coniectura:

Cur serus uersare Bootes flammea plostra?

non tam N quam F adiuuat, qui habet 'flamma palustra'. A uero abhorrere mihi uidetur ea potissimum de causa, quod uocabulum 'boues' omnium librorum consensu tutum aegre desideratur.

✓III 21, 5sqq.: Omnia sunt temptata mihi, quacunque fugari
Possit: at ex omni me premit ille deus.
Vix tamen aut semel admittit, cum saepe negauit:
Seu uenit, extremo dormit amicta toro.

Nugas hic egit Hertzbergius his usus uerbis: 'Pro 'amica' ingeniose Scaliger 'amicta'. Sed dubitationem mouet illud 'ipse' (u. 6) tam breui interuallo (post u. 4) repetitum, quo idem deus, qui flammas nutrit, simul saeuo abstinentiae imperio ipse cruciare amatorem significatur. Itaque quod interpunctione indicaui, subiectum deus etiam per u. 7 pertinere censeo'. — Repone e DV 'ille'; ipse NF; iste Hauptius. Fortasse etiam u. proximo horum codicum lectio 'negauit' (negarit cett.) recipienda est, ut sensus sit: postquam saepe negauit.

IV 2, 33sq.: Cassibus inpositis uenor: sed arundine sumpta
Faunus plumoso sum deus aucupio.

Audacissimum appellat Rossbergius (p. 25) hoc dicendi genus, quoniam aliud sit 'speciem furabor Iacchi, furabor Phoebi (uu. 31sq.), aliud 'ipse ego Vertumnus Faunus plumoso sum deus aucupio'. Totam quoque structuram propter ablatiuum qualitatis duram esse contendit. At quae magna cum probabilitate disputare sibi uidetur, falsa sunt atque inde quidem nata, quod hic deterioris notae libros Neapolitano esse anteferendos aegre patitur. DV enim perhibent 'Faunus'; F 'Fauuor', N 'Fauor', e quo efficiendum putat 'fautor'. Ne igitur hac coniectura uerum restitui credas, ne ad sensum quidem apta est, cum deum non fautorem siue patronum aucupum dici oporteat, sed eum ipsum arundine sumpta aucupari. Quod autem Propertius utitur uerbis 'Faunus sum deus', cum antea dixerit 'speciem furabor Iacchi — Phoebi', nihil aliud est quam gradatio. Ergo bene habet codicum DV lectio.

IV 4, 55sqq.: Sic hospes pariamne tua regina sub aula:
Dos tibi non humilis prodita Roma uenit.
Si minus, at raptae ne sint impune Sabinae,
Me rape et alterna lege repende uices.

Hic poeta Tarpeiam optantem facit, aut uxorem ut se ducat Tatius, Sabinorum rex, aut ut captiua qualicunque ratione amore eius frui possit. Si illud eueniat, dotem regalem illa promittit Romam proditam, sin hoc, saltem Sabinorum raptarum ultionem expleri ait. Versum 55 grauiore maculatum esse uitio patet; neque enim tolerari potest, quod omnes codd. exhibent 'Sic hospes', cum hoc uocabulum nec Tarpeiae nec Tatio conueniat; et ita uariant libri: patrianne F, pariamne N, patiare DV. Atque editorum plerique uestigia lectionis Neapolitani, a quo uix differt F, seruant, cum, prout initium uersus constituunt, aut 'pariamue' aut 'pariamque' aut 'pariam' scribant. At mihi cum Hertzbergio et Fr. Leo (p. 440) hoc uerbum omnino abhorrere uidetur ab hoc l., cum recte illi putidum esse castam illam Vestae sacerdotem primo amore tactam hic de liberis procreandis uerba facere contendant. Itaque euertuntur emendandi conamina illo uerbo nixa, quorum nonnulla haec sunt: 'Si coniux pariamue' Puccius, 'Sim consors pariamque' Fonteinius, 'Si constet, pariam ut Tatia' L. Muellerus, 'Si posces pariamue' Vahlenus (Ind. lect. aest. a. 1881). Hertzbergius igitur secutus Vossiani scripturam 'patriamne', ad quam proxime Laurentiani illud 'patrianne' accedit, scripsit:

Sic hospes, patriaeue tua regina sub aula,
— Dos tibi non humilis prodita Roma uenit —

quod uix quisquam probabit. Friderici Leo coniectura 'Si comes accipiarue', quamquam sensui haud male conuenit, tamen a litteris traditis nimis est uiolenta. Itaque cum familiae NF scripturis uera lux uersui reddi nequeat, cum Baehrensio librorum DV 'patiare' genuinum habere non dubito. Sed ne mihi obicias: usitatissimum patiendi uerbum non abire potuisse in 'pariamne' uel 'patrianne', hoc idem etiam magis ualet ex gr. in coniecturam Friderici Leo, quae est 'accipiarue'; nec multum differt 'patiare' a 'pariāne' lineola neglecta. Quomodo autem totus u. in integrum restituendus sit, ne nunc quidem mihi constat. Fortasse non multum a uero abest, quod scripsit Baehrensius:

Sim compar patiare, tua regina sub aula.

V *solus uerum seruauit* III 3, 42:

Nil tibi sit rauco praeconia classica cornu
Flare nec Aonium *cingere* Marte nemus.

His uerbis Calliope poetam hortatur, ut intra angustos elegiacae poesis fines uersetur neue ad bella carmine epico canenda sese accingat, quam sententiam ita exprimit, ut primum curru Veneris a cycnis tracto uectari eum iubeat, dein, ne sit bellator, moneat. Atque u. 42 habet V cingere, NDF ting(u)ere. Quarum lectionum quamquam utraque ad sententiam modo allatam pariter apta est, iure tamen Hertzbergius priorem defendisse mihi uidetur. Nimis enim tenue tingendi uerbum est in re tam atroci, cum de gladio uel ueste uel aliis paruis rebus recte dicatur; cf. u. 32 et IV 1, 111; 4, 24. De nemore potius dicendum erat 'implere' uel tale quid; cf. u. 45: perfusus sanguine Rhenus. Cingere autem Musarum nemus Marte i. e. bellatoribus, bello translate ualet, ut Hertzbergii uerbis utar, arma et bellum ipsum in poesin inferre. Ceterum in litteris tam ambiguis, quales sint t et c, nihil fere ponderis habere codices, sed interpretatione, quomodo legendum sit, eruendum esse recte ille addit.

III 13, 27: Illis munus *erant* decussa Cydonia ramo,
Et dare puniceis plena canistra rubis eqs.

Ita N. Talis structurae mutatio defendi potest exemplis, qualia sunt:

I 5, 19 sqq. Tum graue seruitium nostrae cogere puellae
Discere, et exclusum quid sit abire domum;
Nec iam pallorem totiens mirabere nostrum,
Aut cur sim toto corpore nullus ego.

III 1, 25sqq.: Nam quis equo pulsas abiegno nosceret arces,
Fluminaque Haemonio comminus isse uiro
Idaeum Simoenta Iouis cum prole Scamandro,
Hectora per campos ter maculasse rotas?

III 11, 37sq.: Issent Phlegraeo melius tibi funera campo,
Vel tua si socero colla daturus eras.

Sed nimis hic quaesitum mihi uidetur tale dicendi genus: facillime reponi potest e V (m. 1?): 'Illis munus erat, decussa Cydonia ramo | Et dare' eqs. 'Erant' ita fortasse ortum est, ut librarius uerba 'decussa Cydonia ramo' pro subiecto acciperet. In ceteris libris lacuna extat.

Restant duo loci, ubi libri DV superant F deficiente Neapolitano.

IV 11, 25sq.: Cerberus et nullas hodie petat improbus umbras,
Et iaceat tacita laxa catena sera.

Iure Baehrensius codicum DV lectionem 'laxa' (lapsa F) probat, cum opponi soleant inter se catena laxa et arta h. e. adstricta. Si Cerberus quiescit, catena laxa est, sin prosilit, adstringitur.

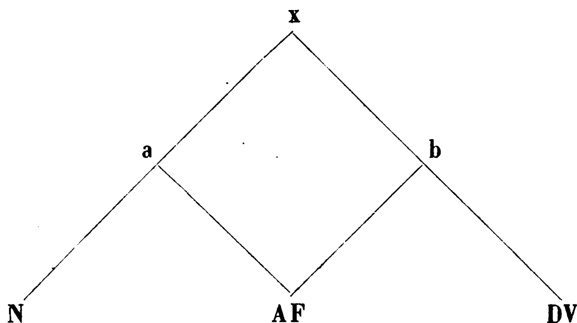
IV 11, 69sq.: Et serie fulcite genus: mihi cymba uolenti
Soluitur aucturis tot mea fata meis.

Hic l. multis uexatus est coniecturis, quas omnes affere piget. In codd. inepta leguntur: nupturis F, uncturis DV; malis O. Sanum praebet sensum et ad familiae DV scripturam proxime accedit id, quod Lachmannus et Hertzbergius commendant: aucturis tot mea fata meis. Cornelia enim libenter se mori ait, cum a nepotum serie fata sua maiora factum iri speret. Kindscherus (Mus. Rh. XVII p. 223) 'fata' mutandum censet in 'facta', sine iusta causa, ut mihi uidetur.

Haec si cum aliqua probabilitate disputata sunt, quo nonnulli critici in Neapolitani honore defendendo processerint, elucet. Est enim ne hic quidem liber a grauioribus corruptelis aut interpolationibus uacuus, qua de re etiam editorum plerisque constat, cum uincant ac persuadeant loci nihil dubii relinquentes, quales sunt I 3, 43; II 15, 49; 32, 33, ubi licentioris mutationis indicia in N extant, et II 30, 19; III 1, 23, alii, quibus grauiore librarii errore praua scriptura orta uidetur. Iam uides, quo iure Heimreichius, Leo, omnes, qui ab hac parte stent, Neapolitanum unum sequendum, alios libros prorsus abiciendos esse contendant. Accedit,

quod familia DV carere nullo modo possumus, quia haud paucis locis uerum una seruauit (cap. 6). De (A)F autem quod p. 161 diximus, altera disputationis nostrae parte stabilitur atque confirmatur: nullam haec stirps sibi uindicare potest auctoritatem, quia non solum prauas lectiones communes habet cum aliis codicibus (cap. 4 et 6), sed etiam bonas (cap. 5).[1])

Iam ut omnia, quae disseruimus, paucis complectamur, in aestimando codicum Propertianorum honore nec Baehrensium uerum uidisse elucet nec Brandtium, Fr. Leo, alios. Est enim illorum praestantissimus Neapolitanus, cum non solum familiam AF optime repraesentet et cum DV in multis sinceris scripturis conspiret, sed etiam haud paucis locis uerum solus perhibeat, nec tamen unus sequendus, quia complures in eo obuiae sunt interpolationes grauioraque menda. Alterum locum libri DV obtinent, quorum auctoritas ea in re posita est, quod compluribus locis soli genuina poetae uerba seruauerunt. Familiae autem AF lectiones praeter corruptelas et interpolationes, de quibus cap. 2 diximus, mixtae uidentur ab altera parte ex iis, quas fons Neapolitani proprias habebat, ab altera e scripturis patris librorum DV, quo fit, ut illa facile careamus; paucissimi enim illi loci, de quibus cap. 3 egimus, nullius momenti putandi sunt. Omnibus igitur, qui in censum ueniunt, locis tractatis enucleasse nobis uidemur crisin Propertianam niti Neapolitano et familia DV. Quae ratio inter omnes codices intercedat, ut dilucide appareat, appono stemma:




1) Tamen afferendae nobis erant etiam in altera parte eius scripturae, ut, quid omnino traditum sit, appareat. Vno l., qui est II 22, 50 (uid. p. 180) libri F(V²) lectionem recepimus; sed leuissimi res est momenti.

# INDEX LOCORVM.


U. C. BERKELEY LIBRA
C04591306

